

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

เยาวชนเป็นวัยช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อแห่งชีวิตที่เต็มไปด้วยความท้าทายรอบด้าน มีทั้งสิ่งที่ดีและสิ่งไม่ดีรอให้พิสูจน์อยู่เบื้องหน้าอย่างท้าทาย ยิ่งโลกพัฒนาก้าวหน้าไปเท่าใด สิ่งท้าทายยิ่งล่อแหลมมากขึ้นเท่านั้น ปัญหาในระดับเยาวชนจึงรุนแรงและซับซ้อนขึ้นทุกที

เยาวชนในยุคปัจจุบันมีความคิดอ่านเป็นของตนเองมากขึ้น แต่จะอย่างไรที่จะหล่อเลี้ยงให้เยาวชนให้มีทัศนคติแบบ “คิดเป็น” ด้วย ซึ่งจะช่วยก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมากมายทั้งต่อตนเองและสังคมต่อไป

แนวคิดอุปนิสัย 7 ประการของสตีเฟน อาร์ โควี ได้กำเนิดขึ้น เพื่อนำมาเป็นแนวทางและหนทางปฏิบัติเพื่อการดำเนินชีวิต เป็นเครื่องเตือนใจ และป้องกันตนเองให้เป็นคนที่มีจิตใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น และรู้จักพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสตีเฟน อาร์ โควี สำหรับเยาวชนตอนปลาย โดยใช้หลักการของนีโอฮิวแมนนิส และการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสตีเฟน อาร์ โควี สำหรับเยาวชนตอนปลาย โดยใช้หลักการของนีโอฮิวแมนนิส และการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน โดยมีสมมุติฐานของการวิจัยว่าเยาวชนที่ผ่านการเข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสตีเฟน อาร์ โควี สำหรับเยาวชนตอนปลาย โดยใช้หลักการของนีโอฮิวแมนนิส และการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน จะมี อุปนิสัยทั้ง 7 ประการสูงกว่าเยาวชนที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมหดังกล่าว

การดำเนินการวิจัย

ในขั้นตอนนี้ แบ่งเป็น 2 ขั้นตอนใหญ่ ๆ ด้วยกัน โดยทั้ง 2 ขั้นตอนดำเนินการบนพื้นฐานของการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนของไทเลอร์ (Tyler, 1986) โดยที่

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างรูปแบบการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิด ของสตีเฟน อาร์ โควี สำหรับเยาวชนตอนปลาย และการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจะตรงกับแนวคิดของไทเลอร์ใน 2 ประการแรกคือ การกำหนดวัตถุประสงค์ทางการศึกษา และการเลือกประสบการณ์การเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองและศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสตีเฟน อาร์ โควี สำหรับเยาวชนตอนปลาย โดยใช้หลักการของนีโอฮิวแมนนิส และการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน จะตรงกับแนวคิดของไทเลอร์ใน 2 ประการสุดท้ายคือ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้

1. การสร้างรูปแบบการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสตีเฟน อาร์ โควี สำหรับเยาวชนตอนปลาย โดยใช้หลักการของนีโอฮิวแมนนิสและการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยมีขั้นตอนการดำเนินการต่าง ๆ ดังนี้

1.1 กำหนดวัตถุประสงค์ทางการศึกษา โดยศึกษาแนวคิดของสตีเฟน อาร์ โควี เกี่ยวกับอุปนิสัยทั้ง 7 ประการ แล้วนำมากำหนดเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดถึงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับอุปนิสัยทั้ง 7 ประการได้ ซึ่งจะปรากฏอยู่ในวัตถุประสงค์ของกิจกรรมที่จัด

1.2 การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้

1.2.1 กำหนดเนื้อหาและรูปแบบกิจกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยรูปแบบกิจกรรมจะต้องมีกระบวนการในการจัดกิจกรรมตามหลักของนีโอฮิวแมนนิส ได้แก่ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ผ่อนคลาย การเสริมสร้างภาพพจน์ที่ดีต่อตนเองของผู้เข้าร่วมกิจกรรม การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติและการฝึกฝนทั้งในส่วนบุคคลและเป็นกลุ่ม และการจูงใจเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้

1.2.2 พัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการ ตามแนวคิดของสตีเฟน อาร์ โควี สำหรับเยาวชนตอนปลาย โดยใช้หลักการของนีโอฮิวแมนนิส และการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ครอบคลุมถึงหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ หัวข้อการฝึกอบรม คุณสมบัติของผู้เข้าร่วมโปรแกรม ขั้นตอนการดำเนินงาน วิธีการฝึกอบรม วิทยากร ระยะเวลา สถานที่ ผู้รับผิดชอบโปรแกรม การประเมินผล ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ กำหนดการของโปรแกรม แผนกิจกรรมในโปรแกรม ซึ่งพิจารณา ประกอบด้วย การจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ และการลงมือจัดโครงการ “ค่ายอาสา พัฒนา” โดยเยาวชนผู้เข้าร่วมโปรแกรมและแบบประเมินผลโปรแกรม โดยกิจกรรมทั้ง 2 ระยะนั้น คำนึงถึงธรรมชาติ ความต้องการและความสนใจของเยาวชน และกระบวนการจัดกิจกรรมจะใช้หลักการของนีโอฮิวแมนนิส คือ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ผ่อนคลาย การเสริมสร้างภาพพจน์ที่ดีต่อตนเองของผู้เข้าร่วมกิจกรรม การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติและการฝึกฝน การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติเป็นกลุ่มและการจูงใจเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้

หลังจากสร้างรูปแบบและโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสตีเฟน อาร์ โควี สำหรับเยาวชนตอนปลาย โดยใช้หลักการของนีโอฮิวแมนนิส และการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ได้ตรวจสอบความครอบคลุมเนื้อหาสาระ ความเหมาะสม และความเป็นไปได้โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ก่อนนำไปใช้จริง

1.2.3 สร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.2.3.1 แบบวัดอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสตีเฟน อาร์ โควี ครอบคลุมพฤติกรรมที่บ่งบอกอุปนิสัยทั้ง 7 ประการ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 50 ข้อ และหาความเที่ยงได้เท่ากับ .8494

1.2.3.2 แบบสังเกตพฤติกรรมที่สอดคล้องกับอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสตีเฟน อาร์ โควี เป็นแบบสังเกตให้เลือกตอบ 2 ตัวเลือก จำนวน 12 ข้อ และตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ

2. การทดลองและศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสตีเฟน อาร์ โควี สำหรับเยาวชนตอนปลาย โดยใช้หลักการของนีโอฮิวแมนนิส และการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน

2.1 การทดลองใช้รูปแบบเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสติเฟ่น อาร์ โควี สำหรับเยาวชนตอนปลาย ดังกล่าวนี้นำไปทดลองใช้กับเยาวชนที่มีอายุ 18-25 ปี ในหมู่ที่ 3 ตำบลบึงยี่โถ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ซึ่งอาสาสมัครเข้าร่วมทดลองจำนวน 36 คน โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการให้ทุกคนทำแบบวัดอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสติเฟ่น อาร์ โควี เป็นการทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest) แล้วนำคะแนนเรียงจากน้อยไปหามาก จับคู่เหมือน (Matching) แต่ละคู่เข้ากลุ่มทดลอง 18 คน และกลุ่มควบคุม 18 คน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกคือ

- 1) เป็นเยาวชนอายุระหว่าง 18-25 ปี
- 2) เต็มใจเข้าร่วมโปรแกรม
- 3) สามารถเข้าร่วมได้ตลอดโปรแกรม

2.2 จัดโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสติเฟ่น อาร์ โควี โดยเป็นการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ระหว่างวันที่ 1 ถึง 8 พฤศจิกายน 2544 เวลา 18.00-20.30 น. รวมเป็นเวลา 20 ชั่วโมง ณ บ้านของผู้วิจัย ซึ่งตั้งอยู่บ้านเลขที่ 16/7 หมู่ที่ 3 ตำบลบึงยี่โถ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี และการจัดโครงการค่ายอาสาพัฒนา ณ หมู่บ้านนิคมเขต ตำบลนิคมเขต จังหวัดบุรีรัมย์ โดยระยะเวลาในชั้นวางแผน คือ ช่วงเดือนพฤศจิกายน 2544 ถึงเดือนเมษายน 2545 ชั้นปฏิบัติงานคือ ช่วงวันที่ 20 เมษายนถึง 1 พฤษภาคม 2545 รวมเป็นเวลา 12 วัน และชั้นประเมินผลอยู่ระหว่างวันที่ 1 ถึง 7 พฤษภาคม 2545 การประเมินผลการจัดโปรแกรมจะประเมินด้านสาระประโยชน์ เทคนิควิธีการอบรม การนำไปใช้ และการประเมินโดยทั่วไป

2.3 ทดสอบหลังการทดลอง (Posttest) โดยใช้แบบวัดอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสติเฟ่น อาร์ โควี กับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และใช้แบบสังเกตพฤติกรรมที่สอดคล้องกับอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสติเฟ่น อาร์ โควี กับกลุ่มทดลอง

แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองไปวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมุติฐาน โดยการทดสอบสถิติ ทดสอบค่าที (t-test) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้อมูลจากการสังเกตเอามาแปลความเป็นค่าร้อยละ โดยถึงเกณฑ์ร้อยละ 80 ของคะแนนรวม แสดงถึงมีอุปนิสัยด้านนั้น ๆ มากขึ้น

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสตีเฟน อาร์ โควี สำหรับเยาวชนตอนปลาย โดยใช้หลักการของนีโอฮิวแมนนิส และการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน

1.1 รูปแบบการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสตีเฟน อาร์ โควี สำหรับเยาวชนตอนปลาย โดยใช้หลักการของนีโอฮิวแมนนิส และการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน มีองค์ประกอบคือ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการของการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสตีเฟน อาร์ โควี และการประเมินผล เป็นการประเมินรูปแบบด้วยการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และประเมินผลการจัดโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสตีเฟน อาร์ โควี สำหรับเยาวชนตอนปลาย โดยใช้หลักการของนีโอฮิวแมนนิส และการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน และประเมินผลที่ได้จากการใช้รูปแบบผลลัพธ์ของการใช้รูปแบบ คือ อุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสตีเฟน อาร์ โควี สำหรับรายละเอียดของรูปแบบการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสตีเฟน อาร์ โควี สำหรับเยาวชนตอนปลาย โดยใช้หลักการของนีโอฮิวแมนนิส และการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน มีดังนี้

รูปแบบการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการ
ตามแนวคิดของสตีเฟน อาร์ โควี สำหรับ เยาวชนตอนปลาย
โดยใช้หลักการของนีโอฮิวแมนนิส และ
การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน

1. หลักการ

หลักการของรูปแบบการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสตีเฟน อาร์ โควี สำหรับเยาวชนตอนปลาย โดยใช้หลักการของนีโอฮิวแมนนิส และการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน บูรณาการมาจากแนวคิดและทฤษฎีที่สำคัญ คือ

1.1 ลักษณะและธรรมชาติของเยาวชนตอนปลาย

เยาวชนตอนปลายช่วงอายุประมาณ 18-25 ปี เป็นช่วงที่กำลังปรับตนเองจากวัยรุ่นตอนปลายเป็นวัยหนุ่มสาวหรือวัยผู้ใหญ่ตอนต้น กำลังแสวงหาเอกลักษณ์ของตนเอง มีความต้องการและความสนใจที่จะพัฒนาตนเองในหลาย ๆ ด้าน ทั้งด้านสุขภาพ การวางตัวต่อเพศตรงข้าม การเลือกอาชีพ การเลือกคูครอง นันทนาการ การค้นคว้าสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ การเรียน คุณสมบัติส่วนตัวทั้งด้านร่างกาย บุคลิกภาพ คุณลักษณะในการเข้าสังคมและความสนใจในเรื่องปรัชญาชีวิต

1.2 การจัดกิจกรรมสำหรับเยาวชนตอนปลาย

เป้าหมายการจัดกิจกรรมสำหรับเยาวชน คือ การพัฒนาให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม โดยให้มีความสอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ และภารกิจเชิงพัฒนาการ ดังนั้น การจัดกิจกรรมจึงต้องบูรณาการทั้งภาคทฤษฎี และปฏิบัติทั้งในส่วนบุคคลและเป็นกลุ่ม โดยกระบวนการจัดกิจกรรมนั้น ผู้จัดกิจกรรมจะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถทั้งด้านการจัดการและมีทักษะในการนำกิจกรรมที่ดี เป็นผู้ที่มีความเห็นคุณค่าในตนเอง รู้ลักษณะของเยาวชน รู้เป้าหมายในการจัดกิจกรรม รู้ถึงกระบวนการจัดกิจกรรมโดยใช้สื่อต่าง ๆ และรู้จักการประเมินผลและการพัฒนาเยาวชน

1.3 หลักการของนีโอฮิวแมนนิส มี 5 ประการคือ

- 1) การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ผ่อนคลาย
- 2) การเสริมสร้างภาพพจน์ที่ดีต่อตนเองของผู้เข้าร่วมกิจกรรม
- 3) การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงและการฝึกฝน
- 4) การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติเป็นกลุ่ม
- 5) การตั้งใจเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้

โดยหลักการของนีโอฮิวแมนนิสนั้น ได้กล่าวถึง แนวทางในการพัฒนาให้เกิดอุปนิสัยดังกรอบด้านล่างนี้

ความคิด → การกระทำ → อุปนิสัย → คุณลักษณะ → ชะตาชีวิต

1.4 แนวคิดอุปนิสัย 7 ประการของสตีเฟน อาร์ โควี

โควี มีแนวคิดในการพัฒนาอุปนิสัย 7 ประการ โดยต้องมีความรู้ว่า เราจะพัฒนาตนเองทำไม มีแรงปรารถนาและเชื่อมั่นในตนเองว่าสามารถทำได้และลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดอุปนิสัยนั้นอย่างสม่ำเสมอ โดยอุปนิสัยต่าง ๆ 7 ประการมีดังนี้

- (1) การมีความเป็นผู้นำตนเอง คือ มีความรับผิดชอบต่อชีวิตตนเอง
- (2) การรู้จักเริ่มต้นด้วยเป้าหมายในใจ คือ รู้จักกำหนดแผนการและเป้าหมายของชีวิต
- (3) การรู้จักวางแผน คือ จัดลำดับความสำคัญของงานที่จะต้องทำและทำสิ่งที่มีความสำคัญที่สุดก่อน
- (4) การคิดแบบชนะ ชนะ คือ มีทัศนคติเชิงบวกคิดว่าทุกคนสามารถเป็นผู้ชนะได้ ถ้ามีความตั้งใจจริง
- (5) การเข้าใจคนอื่นก่อนที่จะทำให้คนอื่นเข้าใจเรา คือ การรู้จักฟังผู้อื่นด้วยความจริงใจ
- (6) การรู้จักทำงานเป็นทีม คือ การทำงานร่วมกันเพื่อให้ได้ผลงานที่ดียิ่งขึ้น
- (7) การรู้จักฝึกฝนตนเองอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นอุปนิสัยที่จะหล่อเลี้ยงอุปนิสัยอื่น ๆ ต่อไป

2. วัตถุประสงค์

รูปแบบการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสตีเฟน อาร์ โควี ที่พัฒนาขึ้น มีวัตถุประสงค์เพื่อการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการแก่เยาวชนตอนปลาย ซึ่งจะทำให้เยาวชนมองเห็นทิศทางที่แน่ชัดในการพัฒนาตนเอง ทั้งการชนะใจตนเอง ชนะใจคนอื่น และการรู้จักปรับปรุงตนเองสม่ำเสมอ ทำให้เยาวชนมีทักษะชีวิต สร้างเอกลักษณ์เฉพาะตนเพื่อการพึ่งพาตนเองและรู้จักเกื้อกูลคนอื่นได้อย่างเหมาะสม

3. กระบวนการของการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสตีเฟน อาร์ โควี

กระบวนการของการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสตีเฟน อาร์ โควี มีขั้นตอนดังนี้

3.1 การกำหนดวัตถุประสงค์ทางการศึกษา

เพื่อพัฒนาพฤติกรรมที่สอดคล้องกับอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสตีเฟน อาร์ โควี สำหรับเยาวชนตอนปลาย

3.2 การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้

3.2.1 กำหนดเนื้อหาและกิจกรรม ประกอบด้วย กิจกรรมที่ส่งเสริมอุปนิสัยทั้ง 7 ประการ โดยกิจกรรม คือ การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ และการรวมกันจัดโครงการ "ค่ายอาสาพัฒนา" ที่ต่อเนื่องจากการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

3.2.2 พัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการ ตามแนวคิดของสตีเฟ่น อาร์ โควี สำหรับเยาวชนตอนปลาย

โปรแกรมห้ดังกล่าวครอบคลุมสาระดังนี้ คือ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ หัวข้อการฝึกอบรม คุณสมบัติของผู้รับการอบรม ขั้นตอนการดำเนินงาน วิธีการฝึกอบรม วิทยากร ระยะเวลา สถานที่ ผู้รับผิดชอบโครงการ การประเมินผล ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

3.2.3 สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล ได้แก่

1) แบบตรวจสอบรูปแบบการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการ ตามแนวคิดของสตีเฟ่น อาร์ โควี สำหรับเยาวชน

2) แบบวัดอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสตีเฟ่น อาร์ โควี

3) แบบสังเกตพฤติกรรมที่สอดคล้องกับอุปนิสัย 7 ประการ ตามแนวคิดของสตีเฟ่น อาร์ โควี

4) แบบประเมินผลการจัดโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสตีเฟ่น อาร์ โควี สำหรับเยาวชนตอนปลาย โดยใช้หลักการของนีโอฮิวแมนนิส และการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน

3.3 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

มีขั้นตอนดังนี้

3.3.1 การคัดเลือกผู้เข้าร่วมกิจกรรม เป็นเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 18-25 ปี สามารถเข้าร่วมกิจกรรมตลอดโปรแกรมได้ โดยอาสาสมัครอย่างเต็มใจ เข้าร่วมในโปรแกรม

3.3.2 ประมุขนิเทศ โดยให้ข้อมูลในการจัดกิจกรรม เพื่อให้เยาวชนที่เข้าร่วมเข้าใจในวัตถุประสงค์ กิจกรรม ระยะเวลา และการประเมินผล โดยประเมินเยาวชนด้วยแบบวัดอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสตีเฟ่น อาร์ โควี ทั้งก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมตามโปรแกรม

3.3.3 จัดโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสตีเฟ่น อาร์ โควี สำหรับเยาวชนตอนปลาย โดยใช้หลักการของนีโอฮิวแมนนิส

ซึ่งมีแนวทางในการจัดกิจกรรมดังนี้

- 1) การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ผ่อนคลาย
- 2) การเสริมสร้างภาพพจน์ที่ดีต่อตนเองของผู้เข้าร่วมกิจกรรม
- 3) การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงและการฝึกฝน
- 4) การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติเป็นกลุ่ม
- 5) การจูงใจเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้

3.4 การประเมินผลการเรียนรู้

การประเมินผลการเรียนรู้จากการเข้าร่วมโปรแกรมของเยาวชน
ใช้เครื่องมือต่าง ๆ ดังนี้

3.4.1 แบบวัดอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสติเฟ่น อาร์ โควี

3.4.2 แบบสังเกตพฤติกรรมที่สอดคล้องกับอุปนิสัย 7 ประการ
ตามแนวคิดของสติเฟ่น อาร์ โควี

4. การประเมินผล

การประเมินรูปแบบการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสติเฟ่น
อาร์ โควี สำหรับเยาวชนตอนปลาย โดยใช้หลักการของนีโอฮิวแมนนิส และการจัดกิจกรรม
การศึกษานอกระบบโรงเรียน ใช้เครื่องมือต่าง ๆ ดังนี้

4.1 แบบตรวจสอบรูปแบบการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตาม
แนวคิดของสติเฟ่น อาร์ โควี สำหรับเยาวชนตอนปลาย

4.2 แบบประเมินผลการจัดโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อการเสริมสร้างอุปนิสัย
7 ประการตามแนวคิดของสติเฟ่น อาร์ โควี สำหรับเยาวชนตอนปลาย โดยใช้หลัก
การของนีโอฮิวแมนนิส และการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน

1.2 ผลการจัดโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการ
ตามแนวคิดของสติเฟ่น อาร์ โควี สำหรับเยาวชนตอนปลาย โดยใช้หลักการของนีโอฮิวแมนนิส
และการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์การจัดโปรแกรมฝึกอบรมดังกล่าวนี้ พบว่า
เยาวชนผู้เข้าร่วมโครงการได้รับสาระประโยชน์โดยรวมแล้วในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.66$)
โดยกิจกรรมที่ได้ประโยชน์สูงสุดคือ กิจกรรม “โครงการค่ายอาสาพัฒนา” ($\bar{x} = 4.89$)

ในด้านเทคนิควิธีการอบรมโดยรวมแล้วอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$) โดยกิจกรรมที่เห็นว่ามีเทคนิคการอบรมดีที่สุดในกิจกรรม “การผ่อนคลายเพื่อให้เกิด ทัศนคติการรับรู้ด้วยเสียงเพลงและจินตนาการ” ($\bar{X} = 4.89$) ในด้านการนำไปใช้ โดยรวมแล้วอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$) โดยกิจกรรมที่สามารถนำไปใช้ได้มากที่สุด คือ กิจกรรม “การฝึกอาสาและการบริหารกายท่าเอกซิกิ” ($\bar{X} = 4.94$) และการ ประเมินผลโดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมากทุกรายการ ($\bar{X} = 4.88$) โดยด้านที่สูงที่สุดคือ ได้รับประสบการณ์ใหม่และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ ($\bar{X} = 4.94$)

สรุปได้ว่า ผลการจัดโปรแกรมดังกล่าวนี้ น่าจะเป็นแนวทางที่จะสามารถ นำกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ไปใช้กับกลุ่มเยาวชนอื่น ๆ ได้ต่อไป ซึ่งผลดังกล่าวนี้ทำให้ เห็นผลของการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมที่ก่อให้เกิดอุปนิสัยทั้ง 7 ประการในตัวเยาวชน ดังตารางต่อไปนี้

อุปนิสัย	กิจกรรมที่จัด	วันที่จัด
การมีความเป็นผู้นำ	“ฉันคือใคร” “ข้าพเจ้าเป็นใคร” “คุณคือคนเก่ง” “จดหมายความดี” “การจัดการกับปัญหา” “หาของ” “พลังแห่งความเชื่อ” “การทำโครงการค่ายอาสาพัฒนา” (การเป็นหัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ)	1 พ.ย. 44 1 พ.ย. 44 2 พ.ย. 44 2 พ.ย. 44 3 พ.ย. 44 3 พ.ย. 44 4 พ.ย. 44 พ.ย.44-พ.ค.45
การรู้จักเริ่มต้นด้วยจุดมุ่งหมายในใจ	“พลังของมนุษย์” “พลังแห่งการตั้งเป้าหมาย” “เกียรติบัตรความสำเร็จ” “การทำโครงการค่ายอาสาพัฒนา” (การกำหนดเป้าหมายของโครงการ)	4 พ.ย. 44 5 พ.ย. 44 5 พ.ย. 44 พ.ย.44-พ.ค.45
การรู้จักวางแผน	“พลังแห่งการวางแผน” “การทำโครงการค่ายอาสาพัฒนา” (การวางแผนโครงการ, การทำกิจวัตรประจำวัน)	6 พ.ย. 44 พ.ย.44-พ.ค.45
การคิดแบบชนะ ชนะ	“ร่วมใจร่วมแรง” “การทำโครงการค่ายอาสาพัฒนา” (การเป็นกรรมการโครงการร่วมกัน, การทำงานในฝ่ายร่วมกัน)	6 พ.ย. 44 พ.ย.44-พ.ค.45
การเข้าใจคนอื่น ก่อนจะให้คนอื่นเข้าใจเรา	“ต้นไม้หลายมิติ” “เปิดประตู” “การทำโครงการค่ายอาสาพัฒนา” (การประชุมกรรมการโครงการ, การประชุมกลุ่มใหญ่และย่อย)	7 พ.ย. 44 7 พ.ย. 44 พ.ย.44-พ.ค.45
การรู้จักทำงานเป็นทีม	“กระเช้าศิลป์” “การทำโครงการค่ายอาสาพัฒนา” (การเป็นกรรมการโครงการ, การทำงานฝ่ายร่วมกัน)	8 พ.ย. 44 พ.ย.44-พ.ค.45
การรู้จักฝึกฝนตนเองอย่างสม่ำเสมอ	“การฝึกอาสนะ และการบริหารกายท่าเกาฉิกิ” “การผ่อนคลายเพื่อให้เกิดวังค์การรับรู้ด้วยเสียงเพลงและจินตนาการ” “เทคนิคการใช้คำพูดด้านบวก” “การฝึกสมาธิ” “การทำโครงการค่ายอาสาพัฒนา” (การทำกิจวัตรประจำวันขณะอยู่ค่าย)	1-8 พ.ย. 44 และทุกครั้งที่มีการประชุมวางแผนจัดโครงการค่ายอาสาพัฒนาและขณะอยู่ค่าย

2. ผลการทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสติเฟ่น อาร์ โควี สำหรับเยาวชนตอนปลาย โดยใช้หลักการของนีโอฮิวแมนนิส และการจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียน

2.1 การเปรียบเทียบอุปนิสัย 7 ประการระหว่างเยาวชนผู้เข้าร่วมโปรแกรมหรือกลุ่มทดลองกับเยาวชนผู้ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมหรือกลุ่มควบคุม หลังการทดลองปรากฏว่า ทั้งสองกลุ่มมีคะแนนเฉลี่ยอุปนิสัย 7 ประการโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม แสดงว่ากลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมตามรูปแบบการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสติเฟ่น อาร์ โควี มีอุปนิสัยโดยรวมทั้ง 7 ด้านสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมในโปรแกรม ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

2.2 การเปรียบเทียบอุปนิสัย 7 ประการระหว่างก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง ปรากฏว่า มีคะแนนเฉลี่ยอุปนิสัย 7 ประการโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง แสดงว่า หลังการเข้าร่วมโปรแกรมตามรูปแบบการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสติเฟ่น อาร์ โควี ทำให้เยาวชนผู้เข้าร่วมโปรแกรมมีอุปนิสัยโดยรวมทั้ง 7 ด้านสูงขึ้น

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสังเกต พบว่า เยาวชนมีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสติเฟ่น อาร์ โควี หลังจากผ่านการเข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสติเฟ่น อาร์ โควี สำหรับเยาวชนตอนปลาย โดยใช้หลักการของนีโอฮิวแมนนิส และการจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียน ซึ่งพฤติกรรมที่ปรากฏและสอดคล้องกับอุปนิสัยทั้ง 7 ประการ ได้แก่ การกล้าคิด กล้าพูด กล้าทำ การตั้งเป้าหมายในการทำงาน การจัดลำดับการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน การทำตารางเวลาในแต่ละวัน การช่วยเหลือผู้อื่นอยู่เสมอ การมีหน้าตา ยิ้มแย้มแจ่มใส การเป็นคนช่างสังเกตลักษณะท่าทางของคนอื่น การเป็นผู้รับฟังและให้คำปรึกษาคนอื่นได้ การทำงานร่วมกับคนอื่นได้ การอุทิศเวลาในการทำงานกลุ่มอย่างเต็มที่ การออกกำลังกายสม่ำเสมอ และการทำสมาธิสม่ำเสมอ

สรุปได้ว่า ภายหลังจากทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสติเฟ่น อาร์ โควี สำหรับเยาวชนตอนปลาย โดยใช้หลักการของนีโอฮิวแมนนิส

และการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียน รูปแบบดังกล่าวสามารถพัฒนาอุปนิสัย ทั้ง 7 ประการ คือ การมีความเป็นผู้นำ การรู้จักเริ่มต้นด้วยจุดมุ่งหมายในใจ การรู้จักวางแผน การคิดแบบชนะ ชนะ การเข้าใจคนอื่นก่อนจะให้คนอื่นเข้าใจเรา การรู้จักทำงานเป็นทีม และการรู้จักฝึกฝนตนเองอย่างสม่ำเสมอ ให้กับเยาวชนตอนปลายได้

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยนี้ มีจุดมุ่งหมายที่ต้งการพัฒนาแบบการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสติเฟิ่น อาร์ โควี โดยใช้หลักการของนีโอฮิวแมนนิสและการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียน เพื่อพัฒนาองค์ประกอบของรูปแบบดังกล่าว

ข้อค้นพบจากการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อหน่วยงานและสถาบันที่จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเยาวชน เป็นแนวทางในการพัฒนาเยาวชนให้มีศักยภาพที่สามารถพัฒนาตนเองเพื่อการพึ่งตนเองและสามารถพัฒนาตนเองเพื่อช่วยเหลือและเกื้อกูลผู้อื่นได้ โดยการดำเนินการตามขั้นในองค์ประกอบต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ ซึ่งยืนยันได้จากผลลัพธ์ของการวิจัยที่ได้ดำเนินการในสภาพที่เป็นจริง

ในการอภิปรายผลการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นการอภิปรายออกเป็น 3 ส่วน คือส่วนแรกเป็นการอภิปรายถึงผลการพัฒนาแบบการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสติเฟิ่น อาร์ โควี โดยใช้หลักการของนีโอฮิวแมนนิสและการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียน ส่วนที่สองเป็นการอภิปรายถึงประสิทธิผลการพัฒนาแบบการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสติเฟิ่น อาร์ โควี โดยใช้หลักการของนีโอฮิวแมนนิสและการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียน และส่วนที่สามคือการอภิปรายถึงการนำรูปแบบไปใช้ ดังมีรายละเอียดในแต่ละประเด็นที่นำมาอภิปรายดังนี้คือ

ส่วนที่ 1 ผลการพัฒนาแบบการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสติเฟิ่น อาร์ โควี โดยใช้หลักการของนีโอฮิวแมนนิสและการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียน

ในการพัฒนาแบบการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสติเฟิ่น อาร์ โควี ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดการพัฒนาแบบกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียน

ของไทเลอร์ (Ralph W. Tyler, 1986) เป็นกรอบในการพัฒนารูปแบบและใช้หลักการของนีโอฮิวแมนนิสเป็นกรอบแนวคิดหลักในการใช้เป็นแนวทางของกระบวนการจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมให้เกิดอุปนิสัยทั้ง 7 ประการ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเพื่อปรับปรุงก่อนที่จะนำไปทดลองจริง โดยในส่วนนี้สามารถอภิปรายแยกตามองค์ประกอบของรูปแบบได้ดังนี้

1. หลักการ

ผู้วิจัยได้กำหนดหลักการที่จะต้องคำนึงถึงในการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสตีเฟน อาร์ โควี สำหรับเยาวชนตอนปลาย โดยบูรณาการจากแนวคิดและทฤษฎีที่สำคัญคือ ลักษณะและธรรมชาติของเยาวชนตอนปลาย การจัดกิจกรรมสำหรับเยาวชนตอนปลาย หลักการของนีโอฮิวแมนนิสและแนวคิดอุปนิสัย 7 ประการของสตีเฟน อาร์ โควี

ผู้วิจัยได้ใช้หลักการของลักษณะและธรรมชาติของเยาวชนตอนปลายที่มีความต้องการและความสนใจในหลาย ๆ ด้าน ทั้งด้านสุขภาพ การวางตัวต่อเพศตรงข้าม การเลือกอาชีพ การเลือกคู่ครอง นันทนาการ การค้นคว้าสิ่งแปลกใหม่ ๆ ศิลปะและดนตรี การเรียน คุณสมบัติส่วนตัวทั้งด้านร่างกาย บุคลิกภาพ คุณลักษณะในการเข้าสังคมและความสนใจเรื่องศาสนา ปรัชญาชีวิตและอุดมคติ ตามแนวคิดของศรีเรณู แก้วกังวาล (2545) Erikson (1968) และ Fuhrmann (1990) การเรียนรู้ถึงธรรมชาติและลักษณะของเยาวชนจะทำให้พัฒนารูปแบบกิจกรรมได้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจและพัฒนาการของเยาวชน

ผู้วิจัยได้ใช้หลักการของนีโอฮิวแมนนิส โดยนำมาใช้ในส่วนของการเป็นกระบวนการในการดำเนินกิจกรรม โดยมีหลักการ 5 ประการที่สำคัญคือ การเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ผ่อนคลาย การเสริมสร้างภาพพจน์ที่ดีต่อตนเองของผู้เข้าร่วมกิจกรรม การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงและการฝึกฝน การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติเป็นกลุ่ม และการจูงใจเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ โดยเหตุที่ใช้หลักการทั้ง 5 ประการนี้ เพราะตามหลักการของนีโอฮิวแมนนิส ได้กล่าวถึงแนวทางในการพัฒนาให้เกิดอุปนิสัยดังกรอบแนวคิดดังนี้

ความคิด → การกระทำ → อุปนิสัย → คุณลักษณะ → ชะตาชีวิต

(Sarkar, quoted in Muni, 1990)

นอกจากนี้ หลักการทั้ง 5 ของนีโอฮิวแมนนิสยังสอดคล้องกับการพัฒนาให้อุปนิสัยทั้ง 7 ประการตามแนวคิดของสตีเฟน อาร์ โควี โดยที่ผู้พัฒนาตนให้มีอุปนิสัยทั้ง 7 จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับอุปนิสัยนั้น ๆ มีแรงจูงใจที่จะพัฒนาตนให้มีอุปนิสัยนั้น ๆ และลงมือทำอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดอุปนิสัยทั้งเจ็ด (Covey, 1990)

สุดท้ายผู้วิจัยใช้แนวคิดอุปนิสัย 7 ประการของสตีเฟน อาร์ โควี เพราะเป็นแนวคิดที่ส่งเสริมให้เยาวชนมีอุปนิสัยที่สามารถพึ่งพาตนเองพัฒนาตนเองได้ และสามารถที่จะเข้าใจผู้อื่นและเกื้อกูลคนอื่นได้ (Covey, 1998) โดยอุปนิสัยทั้ง 7 อุปนิสัย มีดังนี้คือ (1) การมีความเป็นผู้นำตนเอง คือ มีความรับผิดชอบต่อชีวิตตนเอง (2) การรู้จักเริ่มต้นด้วยเป้าหมายในใจ คือ รู้จักกำหนดแผนการและเป้าหมายของชีวิต (3) การรู้จักวางแผน คือ จัดลำดับความสำคัญของงานที่จะต้องทำและทำสิ่งที่มีความสำคัญที่สุดก่อน (4) การคิดแบบชนะ ชนะ คือ มีทัศนคติเชิงบวก คิดว่าทุกคนสามารถเป็นผู้ชนะได้ ถ้ามีความตั้งใจจริง (5) การเข้าใจคนอื่นก่อนที่จะทำให้คนอื่นเข้าใจเรา คือ การรู้จักฟังผู้อื่นด้วยความจริงใจ (6) การรู้จักทำงานเป็นทีม คือ การทำงานร่วมกันเพื่อให้ได้ผลงานที่ดียิ่งขึ้น (7) การรู้จักฝึกฝนตนเองอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นอุปนิสัยที่จะหล่อเลี้ยงอุปนิสัยอื่น ๆ ต่อไป (Covey, 1990 และ Covey, 1998)

2. วัตถุประสงค์

ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสตีเฟน อาร์ โควีไว้คือ เพื่อการเสริมสร้างอุปนิสัยทั้ง 7 ประการแก่เยาวชนตอนปลาย ซึ่งจะทำให้เยาวชนมองเห็นทิศทางที่แน่ชัดในการพัฒนาตนเอง ทั้งการชนะใจตนเอง ชนะใจคนอื่นและการรู้จักปรับปรุงตนเองอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะทำให้เยาวชนมีทักษะชีวิต สามารถสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตนเพื่อการพึ่งพาตนเอง และรู้จักเกื้อกูลคนอื่นได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายเยาวชนแห่งชาติและแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549)

3. กระบวนการของการเสริมสร้างอุปนิสัยทั้ง 7 ประการตามแนวคิดของสตีเฟน อาร์ โควี

ในส่วนนี้ผู้วิจัยได้รับกรอบแนวคิดการพัฒนา รูปแบบกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนของไทเลอร์ (Ralph W. Tyler, 1986) มาเป็นกรอบในการพัฒนากระบวนการของการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสตีเฟน อาร์ โควี เหตุที่ใช้รูปแบบของไทเลอร์ เพราะรูปแบบดังกล่าวมีความเหมาะสมกับการนำไปใช้ในกระบวนการพัฒนาศักยภาพบุคคลกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ เนื่องจากรูปแบบดังกล่าวเน้นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ร่วมกิจกรรม และมีขั้นตอนที่ชัดเจนในการประเมิน และตรวจสอบพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยขั้นตอนของการพัฒนารูปแบบดังกล่าว มี 4 ขั้นตอนด้วยกันคือ

- 3.1 การกำหนดวัตถุประสงค์ทางการศึกษา
- 3.2 การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้
- 3.3 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้
- 3.4 การประเมินผลการเรียนรู้

การที่แนวคิดของไทเลอร์เน้นที่การเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรม จึงมีความสอดคล้องกับหลักการนีโอฮิวแมนนิสที่กล่าวว่า ความคิดและการกระทำเป็นตัวกำหนดอุปนิสัย (Sarkar, quoted in Muni, 1990) และสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาอุปนิสัย 7 ประการของโควี (Covey, 1990) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมของคนเราประกอบไปด้วยอุปนิสัยต่าง ๆ ในตัวเรา ความคิดจะส่งผลให้เกิดการปฏิบัติและเมื่อปฏิบัติเป็นประจำก็จะกลายเป็นอุปนิสัย เมื่อมีอุปนิสัยก็จะกลายเป็นคุณลักษณะและในที่สุดก็จะกลายเป็นวิถีชีวิต

4. การประเมินผล

การประเมินรูปแบบการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสตีเฟน อาร์ โควี สำหรับเยาวชนตอนปลาย โดยใช้หลักการของนีโอฮิวแมนนิสและการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการ 2 รูปแบบ กล่าวคือให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบ โดยใช้แบบตรวจสอบรูปแบบการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสตีเฟน อาร์ โควีสำหรับเยาวชนตอนปลาย และ

ให้เยาวชนผู้เข้าร่วมกิจกรรมทำแบบประเมินผลการจัดโปรแกรมฝึกอบรม เพื่อการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสติเฟ่น อาร์ โควี สำหรับเยาวชนตอนปลาย โดยใช้หลักการของนีโอฮิวแมนนิสและการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน

ส่วนที่ 2 ด้านประสิทธิผลของกระบวนการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสติเฟ่น อาร์ โควี สำหรับเยาวชนตอนปลาย โดยใช้หลักการของนีโอฮิวแมนนิส และการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน

ผลที่ได้จากการวิจัยในเรื่องอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสติเฟ่น อาร์ โควี นับเป็นประสิทธิผลของกระบวนการจัดกิจกรรมรูปแบบการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตาม แนวคิดของสติเฟ่น อาร์ โควี โดยใช้หลักการของนีโอฮิวแมนนิส และการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบโรงเรียน สามารถอธิบายรูปแบบที่พัฒนาขึ้นนั้นให้หลักการของนีโอฮิวแมนนิสและหลักการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ดังนี้

ประการแรก การใช้รูปแบบการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสติเฟ่น อาร์ โควี ทำให้เยาวชนผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีอุปนิสัยทั้ง 7 ประการมากขึ้น เนื่องจากการเริ่มต้นกิจกรรมทุกครั้งด้วยการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ผ่อนคลาย ซึ่งตามหลักการของนีโอฮิวแมนนิสนั้นเห็นว่า คนเราจะมีการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้สูงสุด เมื่อจิตใจอยู่ในสภาวะที่ผ่อนคลายที่สุด ปราศจากความตึงเครียด ปราศจากความวิตกกังวล (เกียรติวรรณ อมาตยกุล, 2543) โดยกิจกรรมที่สร้างความผ่อนคลายตามหลักการของนีโอฮิวแมนนิสที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ “การฝึกอาสนะและการบริหารกายท่าเกาชิกิ การผ่อนคลายเพื่อให้เกิดแรงบันดาลใจด้วยเสียงเพลงและจินตนาการ เทคนิคการใช้คำพูดเชิงบวก และการฝึกสมาธิ” (ศึกษารายละเอียดในภาคผนวก ค.)ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมให้คนเรานั้นเกิดการเรียนรู้ และใช้ศักยภาพของตนเองได้สูงที่สุด โดยหลักการของนีโอฮิวแมนนิสเรียกสภาวะของ การเรียนรู้ที่ดีที่สุดนี้ว่า “สภาวะคลื่นสมองต่ำ” กิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าวมาจะช่วยปรับ คลื่นสมองของคนเราให้เป็นคลื่นอัลฟา ซึ่งมีความถี่ของคลื่นสมองอยู่ระหว่าง 8-13 รอบ ต่อวินาที เป็นลักษณะของคลื่นสมองของคนที่มีจิตใจสงบ อารมณ์ดี ในสภาวะนี้คนเราจะมีความจำดี สามารถรับรู้ และเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้รวดเร็ว (เกียรติวรรณ อมาตยกุล, 2543) และสอดคล้องกับ

ที่เกี่ยวข้อง อมาตยกุล (2545) กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการทำให้คลื่นสมองต่ำลง ได้แก่ การทำอาสนะและเดินเกาซิกิ ซึ่งเมื่อทำทุกวันอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยวันละครั้ง จะทำให้ผู้ปฏิบัติมีร่างกายแข็งแรงสวยงาม มีการยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อสูง ฮอร์โมนในร่างกายจะถูกปรับให้สมดุล ซึ่งทำให้อารมณ์ของผู้ปฏิบัติเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น และการทำสมาธิอย่างสม่ำเสมอวันละ 2 ครั้ง ๆ ละ 10-15 นาที จะทำให้ผู้ปฏิบัติมีจิตใจอ่อนโยน มีสมาธิสูง และมีคลื่นสมองที่ต่ำลงอย่างรวดเร็ว และสอดคล้องกับที่วีระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา (2538) กล่าวไว้ว่า การทำให้ร่างกายและจิตใจมีความผ่อนคลายตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสจะประกอบไปด้วยการฝึกอาสนะ การจูนจิตใจไปสู่สภาวะอัลฟาด้วยเสียงเพลงและจินตนาการ โดยการฝึกอาสนะตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสนั้น เป็นการบริหารร่างกายแบบหนึ่งซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโยคะศาสตร์ ต้องกระทำให้สัมพันธ์กับการหายใจ มีการเคลื่อนไหวอย่างอ่อนโยนผสมกับการสูดลมหายใจลึก ๆ และสลับด้วยการหยุดนิ่งของร่างกายช่วงเวลาหนึ่ง ทำให้ระบบกล้ามเนื้อ ระบบประสาทผ่อนคลายยิ่งขึ้น ทำให้คลื่นสมองของคนเราค่อย ๆ ปรับความถี่ต่ำลง ๆ ราบเรียบมากขึ้นเป็นคลื่นอัลฟา (Anandamitra, 1991) ซึ่งสอดคล้องกับที่เพชรสุภร (2520) กล่าวถึงผลลัพธ์ของการฝึกอาสนะ กล่าวคือ จะทำให้ผ่อนคลาย ความตึงเครียดทั้งกายและใจ ทำให้เกิดความสงบภายใน มีสมาธิในการปฏิบัติงานต่าง ๆ

หลังจากการทำอาสนะแล้ว เราจะทำให้ร่างกายและจิตใจมีความผ่อนคลายมากยิ่งขึ้นอีก โดยการจูนจิตใจไปสู่สภาวะอัลฟาด้วยเสียงเพลงและจินตนาการ การเปิดเพลงบรรเลงเบา ๆ ซ้ำ ๆ เป็นเพลงที่มีลักษณะเฉพาะที่เมื่อฟังแล้วทำให้รู้สึกสงบและสบายใจ เช่น เพลงของคิทาโร่ ราชาลิส เสียงเพลงจะทำให้ร่างกายและจิตใจมีความผ่อนคลาย ส่วนการจินตนาการเป็นการไม่ให้สิ่งเร้าต่าง ๆ มารบกวนขณะผ่อนคลาย เป็นการจินตนาการว่า เรากำลังอยู่ในที่ที่สงบเงียบ ห่างไกลจากความอึกทึก วุ่นวายต่าง ๆ จินตนาการจะทำให้เราสามารถจูนจิตใจไปสู่สภาวะผ่อนคลายได้เร็วขึ้น ดังนั้น การสร้างบรรยากาศที่ดีเพื่อทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความสุข ผ่อนคลาย อบอุ่น จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จ ด้วยเหตุนี้ รูปแบบการจัดกิจกรรมในการวิจัยครั้งนี้ จึงมิใช่เพียงการให้การศึกษ (Education) แต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่เป็นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความสุข ผ่อนคลาย เพลิดเพลิน จึงเป็นการจัดกิจกรรมแบบ Edutainment ซึ่งความผ่อนคลายจะส่งผลต่อการเสริมสร้างภาพพจน์ที่ดีต่อตนเองของผู้เข้าร่วมกิจกรรมในขั้นต่อไป

ประการที่สอง การที่เยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมมีอุปนิสัยทั้ง 7 ประการมากขึ้น เนื่องจากพวกเขาที่มีภาพพจน์ที่ดีต่อตนเอง

ตามหลักการของนีโอฮิวแมนนิส มีความเห็นว่า การเปลี่ยนแปลงอุปนิสัยทัศนคติ รวมทั้งวิธีการดำเนินชีวิตจะเป็นไปได้ง่ายขึ้น ถ้าการเปลี่ยนแปลงนั้นเริ่มต้นที่ภาพพจน์ของตนเองให้มีการมองโลกและชีวิตของตนในแง่บวก (เกียรติวรรณ อมาตยกุล, 2540)

เนื่องจากภาพพจน์ต่อตนเองเป็นรากฐานที่สำคัญมากต่อการสร้างความสำเร็จในชีวิต ในระหว่างการจัดกิจกรรม ผู้วิจัยจึงได้กิจกรรมที่ส่งเสริมความต่อเนื่องในการย่ำคิดและนึกถึงข้อความที่ทำให้เยาวชนผู้เข้าร่วมโครงการเกิดภาพพจน์ต่อตนเองในทางบวกอยู่ตลอดเวลา ด้วยการปลูกฝังคำพูดและภาพด้านบวกต่าง ๆ ลงในจิตใต้สำนึกโดยผ่านกิจกรรม “การผ่อนคลายเพื่อให้เกิดวงศ์การรับรู้ด้วยเสียงเพลงและจินตนาการ” กิจกรรม “เทคนิคการใช้คำพูดด้านบวก” กิจกรรม “การฝึกสมาธิ” กิจกรรม “คุณคือคนเก่ง” กิจกรรม “จดหมายความดี” และกิจกรรม “พลังแห่งความเชื่อ” รวมทั้งกิจกรรม “พลังของมนุษย์”

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า การเปลี่ยนแปลงภาพพจน์ของตนเองนั้น ตามหลักการของนีโอฮิวแมนนิสจะต้องกระทำในขณะที่ร่างกายและจิตใจมีความผ่อนคลาย โดยหลังจากที่จูงจิตใจไปสู่วงศ์การรับรู้ด้วยเสียงเพลงและจินตนาการแล้ว จะทำการบันทึกความรู้สึกที่ดีต่อตนเองเข้าสู่จิตใต้สำนึกโดยการฝึก การใช้คำพูดด้านบวกเพื่อให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และการฝึกจินตนาการเพื่อให้เห็นภาพที่ดีของตนเอง

การใช้คำพูดด้านบวกเพื่อให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและการจินตนาการเพื่อให้ เห็นภาพที่ดีของตนเอง เป็นการเปลี่ยนแปลงภาพพจน์ของตนเอง (Self image) โดยใช้คำพูดด้าน บวก โดยที่ผู้ที่ต้องการเปลี่ยนแปลงจะนึกถึงตนเองในสิ่งที่ดี ๆ เช่น “ฉันเป็นคนที่มีความสามารถ” “ฉันเป็นคนที่มีเชื้อมั่นในตนเอง” “ฉันเป็นคนที่มีเสน่ห์และน่ารัก” ช่วงระยะเวลาหนึ่ง นอกจากนี้ การใช้จินตนาการเห็นภาพสิ่งที่เราปรารถนาให้เกิดขึ้นในชีวิตให้ชัดเจน จะช่วยทำให้ภาพพจน์ของเรา ค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการ แนวคิดเหล่านี้สอดคล้องกับที่สาร์การ์ (Sarkar อ้างถึง ใน เกียรติวรรณ อมาตยกุล,

2534) กล่าวถึง อานุภาพของความคิดของมนุษย์ไว้ว่า “เราคิดอย่างไร เราก็จะรู้สึกเช่นนั้น หรือกลายเป็นเช่นนั้น (As you think, so you become.)” ซึ่งในปัจจุบันแนวคิดนี้เป็นที่ยอมรับว่า จิตสำนึกของคนเราสามารถจะเปลี่ยนสภาพกลายเป็นสิ่งที่เราคิดถึงได้ฝันถึง หรือให้ความสนใจอย่างแรงกล้าต่อเนื่องกันเป็นเวลานาน ๆ ได้ ดังนั้น การใช้จินตนาการ (Visualization) และการย้ำคิดถึง (Affirmation) จะค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงจิตใจของคนเราไปสู่สิ่งที่ใฝ่ถึงอยู่เสมอได้ ทำให้มองชีวิตของตนเอง ผู้อื่น กิจกรรมต่าง ๆ และโลกในแง่ที่ดี มีคุณค่ามากยิ่งขึ้น (Anandamitra, 1991 และ เกียรติวรรณ อมาตยกุล, 2534)

หลักการต่าง ๆ ดังกล่าวมาสอดคล้องกับที่เจอร์ดาโน และ อีเวอร์ลี (Girdano and Everly, 1979) เสนอกลวิธี 3 อย่าง ที่สามารถพัฒนาความรู้สึกที่ดีต่อตนเองอย่างได้ผล คือ

1) การใช้ภาษาทางบวก (Positive Verbalization) หมายถึง กระบวนการที่บุคคลให้แรงเสริมภาพพจน์เกี่ยวกับตนเอง (Self image) โดยชี้ให้เห็นถึงลักษณะทางบวกของตนเองด้วยการใช้ภาษาเป็นสื่อ เช่น การใช้กระดาษแข็งเขียนถึงลักษณะบุคลิกภาพในทางบวก หรือสิ่งที่ตนภาคภูมิใจ เขียนทุกวัน เมื่อหมดวันก็เปลี่ยนข้อความใหม่ ทำเช่นนี้ติดต่อกันเป็นสัปดาห์ โดยอาจจะปิดกระดาษแข็งนี้ไว้ในที่ ๆ มองเห็นชัดเจน ผ่านตามากที่สุด หรือจะทำพกใส่กระเป๋าเสื้อ กระเป๋าสตางค์ ฯลฯ

2) การยอมรับคำยกย่องชมเชย (Accepting Compliments) การเรียนรู้ที่จะยอมรับคำยกย่องชมเชย เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่จะสร้างเสริมความรู้สึกที่ดีต่อตนเองได้ เมื่อมีใครยกย่องชมเชยเรา เราก็ยอมรับโดยปราศจากท่าทีหรือคำตอบที่ถ่อมตนแต่ใช้ประโยคแสดงความยินดีแทน วิธีนี้จะเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสมอันจะทำให้บุคคลประทับใจ และมองตนเองในทางบวกมากขึ้น

และสอดคล้องกับที่บรูโน (Bruno, 1983) กล่าวถึง วิธีการสร้างเสริมความรู้สึกที่ดีต่อตนเองไว้ คือ

1) ใช้การเสนอแนะหรือให้ข้อคิดโดยตรง (Direct Suggestion) อาจจะเป็นการ ให้ข้อคิดหรือข้อเสนอแนะโดยผู้อื่น (Outer-suggestion) หรือโดยตนเอง (Auto-suggestion) ก็ได้ วิธีการนี้เป็นการให้ข้อมูล (Inputs) ที่จะมีผลกระทบให้เกิดกำลังใจ และ

สร้างความภาคภูมิใจได้ แต่จะต้องได้รับการเสริมแรงโดยเหตุการณ์ทางบวกที่ต่อเนื่องกันด้วย คือ จะต้องดำเนินการในข้อต่อไปด้วย

2) สร้างผลสำเร็จให้กับตนเองมากขึ้น

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ

กษมา บิลมาศ (2528) ได้ศึกษาเรื่องผลของจินตนาการเกี่ยวกับผลของการลดน้ำหนัก ที่มีต่อพฤติกรรมลดน้ำหนักของสตรี โดยมีความประสงค์ที่จะศึกษาว่า กระบวนการเสริมแรงทางบวก ภายในสามารถลดน้ำหนักของสตรีที่มีน้ำหนักเกินน้ำหนักอุดมคติตั้งแต่ 10 กิโลกรัมขึ้นไปได้หรือไม่ และจะมีผลอย่างไรต่อพฤติกรรมลดน้ำหนักของสตรี กลุ่มตัวอย่างเป็นสมาชิกของศูนย์สุขภาพ โรงพยาบาล ป.แพทย์ จังหวัดนครราชสีมา ผ่านการทดสอบแล้วว่า มีความสามารถในการจินตนาการ จำนวน 6 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 3 คน กลุ่มควบคุม 3 คน โดยการจับฉลากของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มทดลองมีกิจกรรมแอโรบิคแดนซ์วันละ 45 นาที และได้รับการฝึกกระบวนการเสริมแรงทางบวกภายใน ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระยะ ห่างกันระยะละประมาณ 2 สัปดาห์ เป็นเวลา 6 สัปดาห์ ส่วนกลุ่มควบคุมมีกิจกรรมแอโรบิคแดนซ์ วันละ 45 นาที ตลอดระยะเวลาการทดลองก่อนและหลังการทดลอง ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มตอบดัชนี วัดพฤติกรรมลดความอ้วนและชั่งน้ำหนัก ผลการวิเคราะห์ ความแตกต่างของน้ำหนัก ที่เปลี่ยนแปลงในระยะก่อนและหลังการทดลอง ด้วยวิธีการ ทดสอบค่าที ที่พบว่า กลุ่มที่ได้รับการฝึกกระบวนการเสริมแรงทางบวกภายใน สามารถลดน้ำหนักได้ มากกว่า กลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

คอทัวร์ (Couteau, 1979) ได้ทำการศึกษาโดยการวัดทัศนคติของผู้รับการทดลองที่มีต่อผู้สูงอายุกว่า คือ วัดก่อนและหลังการให้การเสริมแรงทางบวกภายใน โดยผู้รับการทดลองจะได้รับการฝึกให้จินตนาการถึงภาพคนกำลังบาดเจ็บ เนื่องจากอุบัติเหตุในรถยนต์ และได้รับความช่วยเหลือจากคนที่อายุมากกว่าคนหนึ่ง นอกจากนี้ ผู้รับการทดลองยังได้ฝึกจินตนาการว่าตนคือ ชายที่สูงอายุกว่าคนนั้น หลังจากฝึกและเข้าใจกระบวนการแล้ว ผู้รับการทดลองจะฝึกทำด้วยตนเอง วันละ 2 ครั้ง ติดต่อกัน 10 วัน จากผลการวัดทัศนคติและความเชื่อหลังจากการเข้ากระบวนการ การเสริมแรงทางบวกภายใน เปรียบเทียบ

กับที่วัดในครั้งแรก พบว่า มีการเปลี่ยนทัศนคติต่อ คนที่สูงอายุกว่าดีขึ้น

วิซอกกี (Wisocki quoted in Norman, 1984) ได้ทดลองกับนักศึกษาหญิง จากวิทยาลัยแห่งหนึ่ง จำนวน 18 คู่ โดยที่ 1 คนในแต่ละคู่ คือ ผู้รับการทดลอง อีก 1 คน คือ ผู้ได้รับการควบคุมมีการพบกัน 5 ครั้ง ๆ ละ 50 นาที กลุ่มทดลองฝึกจินตนาการว่า กำลังจะสอบ รู้สึกสงบขณะสอบ แล้วทำข้อสอบได้ดี และมีจินตนาการถึงภาพเหตุการณ์ ที่ตนพึงพอใจด้วยเสมอใน การฝึกแต่ละครั้ง แล้วให้ผู้รับการทดลองจินตนาการเองวันละ 10 ครั้งที่บ้าน ตลอดระยะเวลา 4 สัปดาห์ขณะทดลอง ผลการทดลองปรากฏว่า กลุ่มทดลองสามารถลดความวิตกกังวลได้ โดยการ นำสิ่งที่จินตนาการมาเชื่อมโยง กับการสอบจริง และเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศ เปรียบเทียบประสิทธิภาพของการเสริมแรงทางบวกภายในกับการเสริมแรงทางบวกภายนอกในการลดความวิตกกังวล

ครอป และ เวอร์ริเออร์ (Krop, and Verrier อ้างถึงใน กษมา บิลมาศ, 2528) ได้ทำการศึกษาการเปลี่ยนแปลงความเชื่อในตนเอง (Self Concept) ทางด้านอารมณ์ โดยการเสริมแรงภายใน โดยใช้เด็ก 36 คน สุ่มเข้ารับการทดลอง 3 กลุ่ม แต่ละกลุ่มได้รับเงื่อนไขแตกต่างกัน แล้วใช้แบบวัดอัตมโนทัศน์ของเทเนนสกี วัดก่อนและหลังการทดลอง กลุ่มที่ 1 ให้ตอบแบบวัดใหม่ หลังจากการทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest) ทีละข้อ ซึ่งแต่ละข้อบ่งบอกถึงการมองตนในทางบวก เมื่ออ่านแต่ละข้อก็จะใช้จินตนาการถึงภาพเหตุการณ์หรือสิ่งที่ตนพึงพอใจ แล้วทดสอบหลัง การทดลองอีกครั้ง กลุ่มที่ 2 ทำทำนองเดียวกับกลุ่มที่ 1 แต่ใช้การให้เบี่ยงรรถรและหมากฝรั่งแทน การใช้จินตนาการสำหรับคำตอบในทางบวก เป็นการเสริมแรงทางบวกภายนอก กลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่ม ควบคุม ซึ่งก็ให้คำตอบการวัดใหม่ที่ละข้อเช่นกัน แต่ไม่ได้รับผลใด ๆ ในการตอบแต่ละครั้ง การศึกษาครั้งนี้พบว่า เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกภายใน กับกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกภายนอก การเปลี่ยนแปลงอัตมโนทัศน์เปลี่ยนได้ แต่ก็แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ คือ ซึ่งผู้วิจัยเสนอไว้ว่า เพื่อคำนึงถึงความประหยัด และความสะดวกในการจัดดำเนินการ เปลี่ยนแปลงความเชื่อมั่นในตนเอง การเสริมแรงทางบวกภายในน่าจะเป็นวิธีที่ดีกว่า

วิลเลียม มิตเชลล์ (อ้างถึงใน เกียรติวรรณ อมาตยกุล, 2535) เสนอผลการ

ทดลองใช้ “พลังความคิดในด้านบวก” ที่เมืองซัมเตอร์เคาน์ตี รัฐเซาท์แคโรไลนา ประเทศสหรัฐอเมริกาว่า พลังความคิดทางบวกแก้ปัญหาเด็กเรียนอ่อนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน เด็กเกเรก่อเรื่องวุ่นวายและเด็กติดยาเสพติดได้สำเร็จ ทำให้เด็กเรียนเก่งขึ้นและหวนกลับมาเป็นคนดี ทั้งนี้ ดร.วิลเลียม ได้กล่าวว่าเมื่อผมทำหน้าที่คอยควบคุมดูแลโรงเรียน 15 แห่งในซัมเตอร์เคาน์ตี เขต 2 นั้น ปรากฏว่า เด็กเรียนแย่มาก สอบได้ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ระดับชาติ ความประพฤติก็เต็มทน ทั้งเกเร ขอบต้อยตี ติดสุรา ยาเสพติด ขอบพูดจาหยาบคาย มีอัตราการถูกไล่ออกจากโรงเรียนสูง ขวัญกำลังใจต่ำ การแข่งขันกีฬาเป็นทีมก็แพ้อยู่เสมอ

ทั้งเด็กนักเรียน ครู อาจารย์และพ่อแม่ผู้ปกครองต่างมีความรู้สึกที่ว่าตนเองมีแต่ความล้มเหลวและหดหู่ ไม่มีความหวังต่ออนาคตแต่อย่างใด ดร.วิลเลียมเผยต่อไปว่า เรามีความจำเป็น ต้องสร้างความเชื่อใหม่ว่า เราต้องเป็นผู้ชนะ ดังนั้นจึงเริ่มโครงการฟื้นฟูและแก้ไขสิ่งเลวร้ายเหล่านั้นขึ้นมา นั่นคือ โครงการ “พลังความคิดทางบวก” โดยรณรงค์ทุกรูปแบบทั้งคำขวัญ ป้ายโปสเตอร์ สติ๊กเกอร์ติดตามกล่องอาหาร หนังสือรวมทั้งโฆษณาทางวิทยุ ทีวีด้วย

โครงการพลังความคิดในด้านบวกหลังจากได้ดำเนินเป็นเวลา 2 ปี ปรากฏว่า ทั้งครู อาจารย์ และนักเรียนที่เคยขาดเรียน ขาดสอนบ่อยก็มาโรงเรียนสม่ำเสมอ ระเบียบวินัยที่เคย ทรุดโทรมก็ดีขึ้น โดยเฉพาะตามโรงเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย เด็กที่ติดยาเสพติดและสุราก็ไม่เหลืออยู่เลย รวมทั้งพวกเกเรและขอบต้อยตีก่อเรื่องวุ่นวาย ผลการสอบคะแนนเฉลี่ยก็ได้มาตรฐาน นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น เช่น ดนตรีหรือการร้องเพลง กีฬาที่เคยแพ้มาตลอดก็ได้แชมป์เป็นครั้งแรก

ประการที่สาม จากการวิจัยพบว่า การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงและฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ สามารถช่วยพัฒนาอุปนิสัยทั้ง 7 ประการให้เกิดกับเยาวชนผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้

ซึ่งกิจกรรมทั้งในรูปแบบของการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการและการจัดโครงการค่ายอาสาพัฒนาโดยเยาวชนเป็นผู้เข้าร่วมกันจัดทำให้เยาวชนได้ลงมือปฏิบัติจริงและมีการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2544 ถึง เดือนพฤษภาคม 2545 ทำให้

พัฒนาอุปนิสัยทั้ง 7 ขึ้นได้อย่างมาก ดังที่อริสโตเติล (อ้างถึงใน Covey, 1990) กล่าวไว้ว่า

“เราคือผลผลิตจากการที่ได้ประพฤติซ้ำกันหลาย ๆ ครั้ง หลังจากนั้นมันก็จะไม่ใช่ความประพฤติอีกต่อไป แต่กลับกลายเป็นอุปนิสัย”

ซึ่งตรงกับที่ โควี (Covey, อ้างแล้ว) กล่าวว่า พฤติกรรมของเราประกอบไปด้วยอุปนิสัยต่าง ๆ ในตัวเรา ความคิดจะส่งผลให้เกิดการปฏิบัติและเมื่อปฏิบัติเป็นประจำก็จะกลายเป็นอุปนิสัย เมื่อมีอุปนิสัยก็จะกลายเป็นคุณลักษณะและในที่สุดจะกลายเป็นวิถีชีวิต

ข้อความของอริสโตเติล และโควินั้นสอดคล้องกับที่ สักการ (Sarkar, quoted in Muni, 1990) ผู้ก่อกำเนิดหลักการนีโอฮิวแมนนิส (Neo-humanist) ที่กล่าวถึง ความคิดและการกระทำเป็นตัวกำหนดอุปนิสัย คุณลักษณะ และชะตาชีวิตของคนเรา ดังแผนภาพ ดังนี้

และหลักการของนีโอฮิวแมนนิส ยังมีความเห็นว่า การพัฒนาตนเองนั้น 95 เปอร์เซ็นต์ เน้นที่การปฏิบัติ อีก 5 เปอร์เซ็นต์เป็นทฤษฎีหรือแนวคิด (Sarkar, quoted in Prasiidananda, n.d.)

นอกจากนี้การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาอุปนิสัยที่เน้นกิจกรรมที่มีการลงมือทำนั้น สอดคล้องกับแนวคิด การเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning) โดยบุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดขึ้น เรียนรู้จากการปฏิบัติ (Action Learning) มีการฝึกหัดปฏิบัติจริงจนกระทั่งสามารถ ที่จะปฏิบัติซ้ำในสิ่งที่คาดหวังให้เรียนรู้ได้ และเกิดความชำนาญ (Kolb, 1984 และ อังคินันท์ อินทรกำแหง, 2543) ซึ่ง แม็คคาร์ธี (McCarthy, 1997) ได้อธิบายถึงการเรียนรู้แบบนี้ เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการรับรู้ด้วยการลงมือกระทำจนเป็นประสบการณ์รูปธรรม โดยจะวิเคราะห์ถึงความสำคัญ

และความเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ในชีวิตจริง

ด้วยเหตุนี้ การวิจัยในครั้งนี้พบว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เยาวชนได้ลงมือปฏิบัติจริงอย่างต่อเนื่อง จะทำให้มีทักษะที่ก่อเกิดเป็นนิสัยเพื่อพัฒนาตนให้มีคุณภาพต่อไป

ประการที่สี่ ในการวิจัยพบว่า การปฏิบัติจริงและฝึกฝนด้วยตนเองเพียงอย่างเดียวนั้นยังไม่เพียงพอ ดังนั้น การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติเป็นกลุ่ม จึงมีบทบาทสำคัญมากที่จะพัฒนาเยาวชนผู้เข้าร่วมกิจกรรมให้มีการพัฒนาอุปนิสัยที่แสดงถึงการรู้จักพึ่งพาอาศัยกันได้แก่ อุปนิสัยการคิดแบบชนะ ชนะ การเข้าใจคนอื่นก่อนที่จะให้คนอื่นเข้าใจเรา และการรู้จักทำงานเป็นทีม ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการแก้ไขปัญหาตามหลักการของนีโอฮิวแมนนิส ซึ่งมี 3 ขั้นตอน โดยเฉพาะขั้นตอนที่สองและสาม กล่าวคือ (เกียรตวิวรรณ อมาตยกุล อ้างถึงใน ศตพร วิไลรัตน์, 2532)

ขั้นที่หนึ่ง : การพัฒนาความรักความเมตตาที่ยิ่งใหญ่ในจิตใจของตนเอง

แนวคิดนีโอฮิวแมนนิสมีความเชื่อเกี่ยวกับมนุษย์ว่า มนุษย์ทุกคนเกิดขึ้นมาพร้อมกับ จิตใจที่บริสุทธิ์ ปราศจากความรู้สึกด้านลบต่าง ๆ เช่น ความแบ่งแยก ความเกลียด ความกลัว ความอิจฉาริษยา ความโลภ ความโกรธ ความหยิ่งทรนงในตนเอง ความรู้สึกเห็นตนเองไร้คุณค่า ฯลฯ ความรู้สึกด้านลบต่าง ๆ เหล่านี้ เกิดขึ้นเนื่องจากการถูกอบรมสั่งสอน (Condition) ที่ไม่ถูกต้องมาตั้งแต่เล็ก

ในช่วงเวลาที่ผ่านมา มนุษย์ถูกแนวคิดวัตถุนิยมยึดครองจิตใจโดยให้ความสำคัญแก่วัตถุที่ปรากฏให้เห็นอยู่ภายนอก ทำให้มนุษย์เกิดการแก่งแย่งแข่งขันกันเพื่อจะยึดครองวัตถุในรูปแบบ ต่าง ๆ เช่น ที่ดิน วัตถุดิบ ทรัพย์สิน อารูธ ฯลฯ และในที่สุดก็ทำลายล้างกันเอง ดังนั้นเองสิ่งที่โลกต้องการมากในปัจจุบันคือ แนวคิดที่เหมาะสมที่จะหลีกเลี่ยงการเอารัดเอาเปรียบทางวัตถุ การทำลายล้างกัน เป็นแนวคิดที่จะทำให้ทุกสิ่งในจักรวาลมีการดำรงชีวิตอย่างกลมกลืนและมีความสุข

แนวคิดนีโอฮิวแมนนิส มีความเชื่อพื้นฐานว่า “ทุกสรรพสิ่งในจักรวาล มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน” ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติที่มีความสัมพันธ์และ

มีการดำเนินชีวิตที่เกี่ยวข้องกันไปตามกฎของธรรมชาติ มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีการพัฒนาสูงสุด มนุษย์เราจึงไม่เพียงแต่จะต้องมีบทบาทในการยอมรับและคุ้มครองถึงสิทธิในการดำรงชีวิตของชีวิตทั้งปวงเท่านั้น แต่ยัง ต้องมีความรับผิดชอบที่จะทำให้ชีวิตแต่ละชีวิตมีสิทธิที่จะดำรงชีวิตอย่างมั่นคงและภาคภูมิใจ มนุษย์ จึงมีหน้าที่โดยตรงในการให้บริการความต้องการสรรพสิ่งแก่สิ่งมีชีวิตทั้งหลาย เช่น ความต้องการอาหาร ที่อยู่อาศัย การมีสุขภาพอนามัยที่ดีและการพัฒนาทางด้านจิตใจ เพื่อชีวิตทั้งหลายเหล่านั้น จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและเป็นทรัพยากรที่มีค่าของโลก

การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญที่สุดของสังคม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเริ่มขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงตนเอง โดยต้องเปลี่ยนแปลงจิตใจของเราเองให้หลุดพ้นจากความรู้สึกผูกพันแบบต่าง ๆ ที่แสดงถึงความเห็นแก่ตัวและพวกพ้อง โดยไม่ได้คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม ตามที่ได้รับ การอบรม สั่งสอน (Condition) มาตั้งแต่เล็ก เปลี่ยนแปลงให้จิตใจเรากว้างขวางขึ้น มองถึงผลประโยชน์ ส่วนรวมของทุกสรรพสิ่งในจักรวาล รู้สึกตัวว่าตัวเองเป็นส่วนหนึ่งของทุกสรรพสิ่งในจักรวาลมากยิ่งขึ้น

วิธีการปฏิบัติเพื่อพัฒนาจิตใจตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส มีพื้นฐานอยู่บนหลักของโยคะศาสตร์ (โยคะ แปลว่า Union หรือความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน) ที่มาแต่โบราณ ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาร่างกายและจิตใจของเราที่เกิดจากการอบรมสั่งสอน (Condition) ไปสู่จิตเดิมแท้ เป็นการชำระล้างจิตใจที่เต็มไปด้วยความรู้สึกในทางลบให้ค่อย ๆ หดไปเป็นจิตเดิมแท้ที่มีแต่ความรักความเมตตาที่ยิ่งใหญ่ให้แก่สรรพสิ่ง เพราะตระหนักถึงความ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของ ทุกสรรพสิ่งในจักรวาล ทุกสิ่งทุกอย่างมีจุดเริ่มต้นที่จุด เดียวกัน ซึ่งถือเป็นศูนย์กลางของจักรวาล ถ้าบุคคลใดสามารถปรับตนเองให้เข้ากับจุด ศูนย์กลางของจักรวาลได้ ผู้นั้นจะตระหนักถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของทุกสรรพสิ่ง เกิดสภาวะไร้อัตตา จะบังเกิดความรักความเมตตาที่สูงสุด (Universal Love)

กระบวนการที่จะรู้สึกได้ถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของทุกสรรพสิ่งใน จักรวาลนี้เรียกว่า "Proto-Psycho-Spiritual" ซึ่งใช้หลักการพัฒนาทางจิต ที่ว่า "เราเป็นอย่างไรที่เราคิด" หรือ "จิตใจของเราจะเปลี่ยนไปตามสิ่งที่เราคิด" เป็นการบริหาร จิตใจด้วยการทำสมาธิ (Meditation) ด้วยการสร้างภาพและภาวานาคำบางคำที่มีความหมาย

เกี่ยวกับจุดศูนย์กลางของจักรวาล วิธีการนี้จะทำให้บุคคลสามารถที่จะค้นพบตัวเองว่าตัวเองคือจุดศูนย์กลางของจักรวาล จิตใจของบุคคลนั้นจะเกิดความเมตตากรุณาที่แผ่กว้างต่อทุกสรรพสิ่ง บุคคลที่ทำสมาธิอยู่เสมอจะพบว่า ความรู้สึกนึกคิด การมองโลกมองชีวิตของเขาจะเปลี่ยนไป ความรู้สึกทางลบที่เกิดขึ้นในจิตใจจะค่อย ๆ หายไป ความสงบสุขอย่างลึกซึ้งจะเริ่มเกิดจากตนเองก่อนแล้วค่อย ๆ ขยายไปสู่คนรอบข้างในวงกว้างขึ้นเรื่อย ๆ ปัญญาที่ละเอียดอ่อนจะเกิดขึ้น ทำให้สามารถเข้าใจตนเองเข้าใจผู้อื่นได้มากขึ้น

เทคนิคทางวิทยาศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานของการพัฒนามนุษย์ของแนวคิดนีโอ-ฮิวแมนนิส นอกจากจะพัฒนาทางด้านจิตใจโดยการทำสมาธิแล้ว ร่างกายก็ต้องได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องด้วย เริ่มต้นด้วยการปรับปรุงเซลล์ทุกเซลล์ของร่างกายโดยการรับประทานอาหารที่ถูกต้องและออกกำลังกายด้วยอาสนะ ซึ่งจะส่งผลโดยตรงไปยังต่อมไร้ท่อต่าง ๆ ที่ควบคุมอารมณ์ต่าง ๆ ของคนเรา

การพัฒนาร่างกายและจิตใจของคนเราตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสนี้ ถ้าบุคคลใดปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ย่อมไม่สามารถคิดถึงเรื่องที่จะก่ออันตรายต่อผู้อื่นเลย แม้แต่น้อย ความคิด ความรู้สึกของบุคคลเหล่านี้จะมีเพียงแต่การอยู่ดีมีสุขของทุกสรรพสิ่งในจักรวาลเท่านั้น

ขั้นที่สอง : กลุ่มพลังแห่งความรัก

การทำสมาธิอย่างสม่ำเสมอจะทำให้ผู้ปฏิบัติมีจิตใจที่ละเอียดอ่อนขึ้น มองเห็นความบริสุทธิ์ดีงามที่มีอยู่ในจิตใจของตนเองและทุกสรรพสิ่งมากขึ้น การเข้าร่วมกลุ่มกันของผู้ที่มีจิตใจบริสุทธิ์ดีงามเหล่านี้ จะทำให้เกิดการรวมพลังแห่งความรักความเมตตาที่ยิ่งใหญ่มหาศาล พลังจิตที่งดงามที่เกิดขึ้นและรวมตัวกันเข้าเป็นพลังที่ยิ่งใหญ่แบ่งกระจายไปยังทุก ๆ ส่วนของจักรวาล พลังแห่งความชั่วร้ายต่าง ๆ (พลังแห่งความเกลียด ความกลัว ความอิจฉาริษยา ความแบ่งแยก ฯลฯ) จะค่อย ๆ อ่อนกำลังลง จางหายไป และพลังแห่งความรักความเมตตาที่มีอยู่ในจิตใจของคนทุกคน จะเป็นเครื่องผลักดันให้มวลมนุษยชาติและทุกสรรพสิ่งในจักรวาลก้าวไปสู่ความสงบสุขและสันติภาพ ภายในเวลา

อันรวดเร็ว

ขั้นที่สาม : การสร้างสรรค์สังคมใหม่ด้วยความรักและความเมตตา

หลังจากพัฒนาตนเองทั้งร่างกายและจิตใจ และมีการรวมตัวกันของบุคคล เหล่านี้ กลุ่มบุคคลนี้ เป็นผู้ที่มึจิตใจเต็มเปี่ยมไปด้วยความรัก ความเมตตานี้จะเริ่มบทบาท การดำเนินชีวิต อย่างเหมาะสมในโลก พวกเขาจะไม่ละทิ้งโลก ละทิ้งสังคม เขาจะดำเนิน ชีวิตเหมือนคนปกติธรรมดาทั่วไป สิ่งเดียวที่อาจจะแตกต่างจากคนทั่ว ๆ ไปก็คือ ความรัก ความเมตตาที่ยิ่งใหญ่ที่มีอยู่ในจิตใจของพวกเขาตลอดเวลานั่นเอง การดำเนินชีวิตของ พวกเขาจะเป็นตัวอย่างที่ดีแก่คนทั่วไป และแสดงให้เห็นว่า ภาวะที่สำคัญที่สุดของ พวกเขาจะเป็นตัวอย่างที่ดีแก่คนทั่วไป และแสดงให้เห็นว่าภาวะที่สำคัญที่สุดของ พวกเขา (ซึ่งควรเป็นหน้าที่ของคนทุกคน) ได้แก่ ภาวะผูกพันในการสร้างความอยู่ดีมีสุข ของทุกสรรพสิ่งในจักรวาล เมื่อแนวคิดนีโอฮิวแมนนิสได้แพร่กระจายและถูกนำไปปฏิบัติ ในที่ต่าง ๆ มากขึ้น จะทำให้สังคมมีความสงบ สันติ สวยงามขึ้น ทำให้ชีวิตของแต่ละ บุคคลดำเนินไปในทิศทางเดียวกับชีวิตของคนส่วนรวม และทำให้โลกนี้กลายเป็น สถานที่ ที่น่ารื่นรมย์ สภาวะเช่นนี้เป็นสภาวะที่สมบูรณ์อย่างสูงสุด ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของทุกชีวิต สังคมในอุดมคติตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส มิใช่แต่เพียงนำมาซึ่งความสงบสุขให้แก่มนุษยชาติ เท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงกลุ่มสัตว์และพืชทั้งหลายอีกด้วย

นอกจากนี้ การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติเป็นกลุ่มยังสอดคล้องกับหลักการ ของหลักการจัดกิจกรรมการศึกษาที่เรียนรู้โดยวิธีการกลุ่ม ดังนั้น กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้น ในการวิจัยครั้งนี้ จึงเป็นกิจกรรมกลุ่มเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งช่วยฝึกทักษะที่จำเป็นในหลาย ๆ ด้าน กล่าวคือ (วิไลวรรณ สันถะโกมล, 2522 และ ทิศนา ขัมมณี, 2545)

1) ทักษะทางสังคม (Social Skill) เป็นทักษะที่ช่วยให้อยู่ร่วมกัน และทำงาน กับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น เช่น ทักษะการเป็นผู้ให้และผู้รับ การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม การควบคุมตนเอง การยอมรับความสามารถของตนเองและผู้อื่น ฯลฯ

2) ทักษะในการศึกษาค้นคว้า (Study Skill) เป็นทักษะในการค้นคว้า หาความรู้ เช่น ทักษะในการเก็บรวบรวมข้อมูล การพูด การฟัง การอ่าน และการรายงาน

3) ทักษะทางปัญญา (Intellectual Skill) ได้แก่ ทักษะในการแก้ปัญหา

เฉพาะหน้า การวิพากษ์วิจารณ์ การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการคิดอย่างมีเหตุผล

4) ทักษะในการทำงานกลุ่ม (Group Work Skill) เป็นทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เช่น ทักษะในการวางแผน การเป็นผู้นำแสดงความคิดเห็นด้วยการอภิปราย การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

นอกจากนี้ กิจกรรมกลุ่มยังมีผลในด้านทัศนคติต่อตนเอง เพราะการได้เข้าร่วมกลุ่มเป็นการแสดงถึงการยอมรับจากกลุ่ม ทำให้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจ ความอบอุ่น และ รู้สึกว่าตนเองนั้นมีคุณค่า (พัชนี วรกวิน, 2522) ซึ่งสอดคล้องกับจอห์นสัน (Johnson, 1979) ที่กล่าวว่า ประสพการณ์การเข้าร่วมกลุ่มจะสามารถสร้างเสริมระดับความภาคภูมิใจให้สูงขึ้นได้ ประสพการณ์กลุ่มช่วยให้บุคคลยอมรับตนเอง พัฒนาในเรื่องคุณค่าของตนเอง ความเข้าใจตนเอง และมีความมั่นคงยิ่งขึ้นในด้านทัศนคติต่อผู้อื่น จะทำให้บุคคลเชื่อในความสามารถของตนเองและ ผู้อื่นมากขึ้น

กลุ่มช่วยให้เกิดความรู้สึกปลอดภัย ให้ความอบอุ่น ให้กำลังใจ ให้ความรัก และกลุ่มยังเป็นเครื่องบำรุงขวัญของสมาชิกด้วย การทำให้สมาชิกมีความรู้สึกว่าคุณเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม เป็นที่รักและได้รับความยกย่องของกลุ่ม จะช่วยให้สมาชิกมีความเข้าใจตนเองดีขึ้น เกิดความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย และเชื่อมั่นในตนเองขึ้น (พนม ลิมอารีย์, ม.ป.ป.)

การเข้าร่วมกลุ่มนั้น เป็นกิจกรรมพื้นฐานของมนุษย์ทุกคน ที่มีลมหายใจอยู่ ความสามารถของแต่ละบุคคลที่จะทำงานร่วมกับคนอื่น เพื่อเป้าหมายหรือสัมฤทธิ์ผลร่วมกัน เป็นกุญแจสำคัญที่จะสร้างเสริมครอบครัวที่เป็นปึกแผ่น สร้างความสำเร็จในอาชีพ การเป็นเพื่อนบ้าน สมาชิกของชุมชน รวมทั้งปลูกฝังความเชื่อและค่านิยมต่าง ๆ ที่สำคัญด้วย (Johnson, 1979)

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ

ลักษณะ ธรรมไพโรจน์ (2524) ได้ทำการทดลองใช้วิธีการกลุ่มสัมพันธ์เพื่อปรับ พฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก โดยศึกษากับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 และปีที่ 5 จำนวน 40 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน

โดยให้กลุ่มทดลองได้รับการฝึก กิจกรรมกลุ่มเป็นเวลา 30 ชั่วโมง ผลวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีพฤติกรรม กล้าแสดงออกสูงขึ้น

ลัดดาวรรณ ณ ระนอง (2525) ทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเอง กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2524 โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ 15 กิจกรรม กับกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามปกติ ผลการทดลองพบว่า หลังการฝึกกิจกรรมกลุ่ม นักเรียนมีการพัฒนาด้านความมีวินัยในตนเองสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ กลุ่มทดลองมีการพัฒนาความมีวินัยในตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

เมตตา จินดารักษ์ (2525) ได้ศึกษาผลการใช้กิจกรรมกลุ่มในการพัฒนาความสามารถ ในการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี กรุงเทพมหานคร จำนวน 28 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 14 คน กลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมการฝึกกิจกรรมกลุ่มทั้งหมด 12 ครั้ง ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับข้อเสนอแนะ ผลการทดลอง ปรากฏว่า ความสามารถในการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนในกลุ่มทดลองก่อนการฝึกและหลัง การฝึกกิจกรรมกลุ่มแล้ว นักเรียนมีความสามารถในการปรับตัวทางสังคมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยกิจกรรมกลุ่ม มีความสามารถในการปรับตัว สูงกว่านักเรียนที่ได้รับข้อเสนอแนะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โมเบลีย์ (Mobley อ้างถึงใน นภาพร พุ่มพฤกษ์, 2529) ทำการศึกษาผลของประสบการณ์กลุ่มมนุษย์สัมพันธ์ที่มีต่อความภาคภูมิใจในตนเอง และทักษะทางการสื่อสารของนักเรียนที่เรียนระดับ 4 จำนวน 120 คน โรงเรียนประถมศึกษาในอลาแบร์ ฟลอริดา แยกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม อย่างละ 2 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน ทดลองโดยผู้วิจัยที่ทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวในโรงเรียนกลุ่มทดลอง ทดลอง 2 ครั้ง ต่อสัปดาห์ ใช้กิจกรรมที่มีโครงสร้าง ด้านมนุษย์สัมพันธ์ ซึ่งสร้างขึ้นเพื่อพัฒนาความรู้สึกเกี่ยวกับตนเองและผู้อื่น จะช่วยปรับปรุงทักษะทางการสื่อสาร กิจกรรมทั้งหมดมี 16 กิจกรรม ดำเนินการทดลอง 8 สัปดาห์ ผลปรากฏว่า ไม่มีความแตกต่างของความภาคภูมิใจในตนเอง และทักษะ

การสื่อสารระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมในมิติด้านความเข้าใจ ลักษณะเฉพาะ และการสำรวจค้นหา แต่พบความแตกต่าง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในมิติด้านอารมณ์ ของทักษะการสื่อสารและในการวิเคราะห์ ข้อมูล โดยใช้ t-test ปรากฏว่า กลุ่มทดลองมี คะแนนความภาคภูมิใจในตนเองและทักษะการสื่อสารในด้านอารมณ์ ความเข้าใจ ลักษณะเฉพาะและการสำรวจค้นหาอย่างมีนัยสำคัญ ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์พบว่า ความภาคภูมิใจในตนเองมีความสัมพันธ์กับแต่ละมิติของทักษะทางการสื่อสารอย่าง มีนัยสำคัญสรุปแล้วจากผลการศึกษานี้ ชี้ให้เห็นว่าความภาคภูมิใจในตนเองและทักษะ ทางการสื่อสารสามารถพัฒนาได้จากประสบการณ์ กลุ่มมนุษย์สัมพันธ์ และสามารถนำ ประสบการณ์กลุ่มนี้ไปพัฒนาความรู้สึกรักของเด็กที่มีต่อตนเองและผู้อื่นได้

ประการสุดท้าย ในการวิจัยพบว่า การมุ่งใจเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการ ซึ่งตามหลักการของนีโอฮิวแมนนิสเห็นว่า โดยธรรมชาตินั้น คนเราทุกคนต้องการที่จะได้ รับการยอมรับ ได้รับการยกย่อง ได้รับการชมเชย ได้รับความสำเร็จ ได้รับความสนุกสนาน และได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ตามหลักการนีโอฮิวแมนนิส การจัดกิจกรรมให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเรียนรู้ ได้อย่างรวดเร็วและมีความสุข ผู้จัดกิจกรรมจะต้องรู้วิธีการสร้างแรงจูงใจให้ผู้ร่วมกิจกรรม อยากที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้จัดกิจกรรมจึงมีหน้าที่โดยตรงในการจัดกิจกรรมให้สนุกและ ทำทลายความสามารถของผู้ร่วมกิจกรรม โดยถูกกระตุ้นให้ใช้ความคิดให้มากขณะทำกิจกรรม ผู้จัดเป็นเพียงผู้นำทางเป็นผู้ชี้ประเด็นและมุมมองที่น่าคิด ผู้ร่วมกิจกรรมทุกคนจะต้องได้รับการเอาใจใส่ ได้รับคำชมเชยและรอยยิ้ม การให้ความสำคัญและการให้กำลังใจจากผู้จัด กิจกรรม ถือว่าเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในการจัดกิจกรรม (เกียรติวรรณ อมาตยกุล, 2543) ดังนั้น รูปแบบของกิจกรรมจึงเน้นที่การได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมมากที่สุด โดยรูปแบบของ กิจกรรมจะเน้นการมีส่วนร่วมใน 4 ด้านคือ

1) กิจกรรมการเรียนรู้ที่มีส่วนร่วมทางด้านร่างกาย เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เยาวชนผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีโอกาสเคลื่อนไหวร่างกาย เพื่อช่วยให้ประสาทการรับรู้ตื่นตัว พร้อมทั้งจะรับข้อมูลใหม่ ๆ เช่น การฝึกอาสนะ การบริหารกายท่าเกาเขิ การสัมผัสซึ่งกัน และกัน จะทำให้เยาวชนมีความสุขสนุกสนาน ผ่อนคลาย มีอารมณ์ร่วมขณะทำกิจกรรม ร่วมกัน

2) กิจกรรมการเรียนรู้ที่มีส่วนร่วมทางสติปัญญา เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เยาวชนได้ใช้สติปัญญาในการคิด วิเคราะห์ พิจารณาไตร่ตรอง การทำกิจกรรมในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ 8 วัน เยาวชนจะคิดและพยายามหาคำตอบได้ด้วยตนเอง หรือปรึกษาหารือระหว่างกลุ่มด้วยกัน นอกจากนี้ ในการทำกิจกรรมค่ายอาสาพัฒนา ในการอยู่ร่วมกัน เพื่อทำกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมาย การคิดวิเคราะห์ไตร่ตรองจึงเป็นสิ่งที่ส่งเสริมเยาวชนได้ฝึกตนให้รู้จักใช้สติปัญญาต่อไป

3) กิจกรรมการเรียนรู้ที่มีส่วนร่วมทางสังคม เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เยาวชนผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้เรียนรู้ในการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น โดยกิจกรรมที่จัดนั้นเป็นกิจกรรมกลุ่ม และมีกิจกรรมที่ส่งเสริมพฤติกรรมกรรมการสร้างความรู้สึที่ดี ๆ ต่อผู้อื่น เช่น การยิ้ม สบตา พุดทาบวก และการสัมผัส และกิจกรรม“ค่ายอาสาพัฒนา” ก็เช่นเดียวกัน เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันและการมีส่วนร่วมทางสังคม

4) กิจกรรมการเรียนรู้ที่มีส่วนร่วมทางด้านอารมณ์ เป็นกิจกรรมที่ส่งผลต่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้เข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งจะต้องเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของผู้เข้าร่วมโดยตรง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงจัดกิจกรรมที่จะทำให้เยาวชนเข้าใจและค้นหา “ตัวตน” และ “ความต้องการที่แท้จริงของตน” ให้ได้มากที่สุด

จากกระบวนการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการ ตามแนวคิดของสติเฟ้น อาร์ โควี สำหรับเยาวชนตอนปลาย โดยใช้หลักการของนีโอฮิวแมนนิส และการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ส่วนที่ 3 ด้านการนำรูปแบบไปใช้

การนำรูปแบบการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสตีเฟน อาร์ โควี สำหรับเยาวชนตอนปลาย โดยใช้หลักการของนีโอฮิวแมนนิส และการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบโรงเรียนไปใช้ พบว่า รูปแบบดังกล่าวทำให้เยาวชนผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ พัฒนาอุปนิสัยทั้ง 7 ประการมากขึ้น สอดคล้องกับซีกเคอริง และไรเซอร์ (1993) ได้กล่าวถึงการศึกษาที่ ควรจะพัฒนาให้ผู้เรียนสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตน (Identity) ด้วยการพัฒนาความสามารถ การพัฒนาการควบคุมอารมณ์ การพัฒนาจากความอิสระสู่การ พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และการพัฒนาการมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลอย่างมีวุฒิภาวะ

อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จของรูปแบบดังกล่าวที่นำมาใช้ในการพัฒนา เยาวชนมาจากองค์ประกอบที่สำคัญคือ การได้รับความร่วมมืออย่างดีจากเยาวชน ผู้เข้าร่วมโครงการ ความน่าสนใจของกิจกรรมและความร่วมมือขององค์การระดับ ท้องถิ่นจากการอภิปรายผลทั้ง 3 ส่วนดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้กำหนดรูปแบบการเสริมสร้าง อุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสตีเฟน อาร์ โควีโดยใช้หลักการของนีโอฮิวแมนนิสและ การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ดังต่อไปนี้

รูปแบบการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการ
ตามแนวคิดของสตีเฟน อาร์ โควี สำหรับ เยาวชนตอนปลาย
โดยใช้หลักการของนีโอฮิวแมนนิส และ
การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน

1. หลักการ

หลักการของรูปแบบการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของ สตีเฟน อาร์ โควี สำหรับเยาวชนตอนปลาย โดยใช้หลักการของนีโอฮิวแมนนิส และการ จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน บูรณาการมาจากแนวคิดและทฤษฎีที่สำคัญ คือ

1.1 ลักษณะและธรรมชาติของเยาวชนตอนปลาย

เยาวชนตอนปลายช่วงอายุประมาณ 18-25 ปี เป็นช่วงที่กำลังปรับตนเองจากวัยรุ่นตอนปลายเป็นวัยหนุ่มสาวหรือวัยผู้ใหญ่ตอนต้น กำลังแสวงหาเอกลักษณ์ของตนเอง มีความต้องการและความสนใจที่จะพัฒนาตนเองในหลาย ๆ ด้าน ทั้งด้านสุขภาพ การวางตัวต่อเพศตรงข้าม การเลือกอาชีพ การเลือกคูครอง นันทนาการ การค้นคว้าสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ การเรียน คุณสมบัติส่วนตัวทั้งด้านร่างกาย บุคลิกภาพ คุณลักษณะในการเข้าสังคมและความสนใจในเรื่องปรัชญาชีวิต

1.2 การจัดกิจกรรมสำหรับเยาวชนตอนปลาย

เป้าหมายการจัดกิจกรรมสำหรับเยาวชน คือ การพัฒนาให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม โดยให้มีความสอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ และภารกิจเชิงพัฒนาการ ดังนั้น การจัดกิจกรรมจึงต้องบูรณาการทั้งภาคทฤษฎี และปฏิบัติทั้งในส่วนบุคคลและเป็นกลุ่ม โดยกระบวนการจัดกิจกรรมนั้น ผู้จัดกิจกรรมจะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถทั้งด้านการจัดการและมีทักษะในการนำกิจกรรมที่ดี เป็นผู้ที่มีความเห็นคุณค่าในตนเอง รู้ลักษณะของเยาวชน รู้เป้าหมายในการจัดกิจกรรม รู้ถึงกระบวนการจัดกิจกรรมโดยใช้สื่อต่าง ๆ และรู้จักการประเมินผลและการพัฒนาเยาวชน

1.3 หลักการของนีโอฮิวแมนนิส มี 5 ประการคือ

- 1) การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ผ่อนคลาย
- 2) การเสริมสร้างภาพพจน์ที่ดีต่อตนเองของผู้เข้าร่วมกิจกรรม
- 3) การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงและการฝึกฝน
- 4) การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติเป็นกลุ่ม
- 5) การมุ่งใจเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้

โดยหลักการของนีโอฮิวแมนนิสนั้น ได้กล่าวถึง แนวทางในการพัฒนาให้เกิดอุปนิสัยดังกรอบด้านล่างนี้

ความคิด → การกระทำ → อุปนิสัย → คุณลักษณะ → ชะตาชีวิต

1.4 แนวคิดอุปนิสัย 7 ประการของสตีเฟ่น อาร์ โควี

โควี มีแนวคิดในการพัฒนาอุปนิสัย 7 ประการ โดยต้องมีความรู้ว่า เราจะพัฒนาตนเองทำไม มีแรงปรารถนาและเชื่อมั่นในตนเองว่าสามารถทำได้และลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดอุปนิสัยนั้นอย่างสม่ำเสมอ โดยอุปนิสัยต่าง ๆ 7 ประการมีดังนี้

- (1) การมีความเป็นผู้นำตนเอง คือ มีความรับผิดชอบต่อชีวิตตนเอง
- (2) การรู้จักเริ่มต้นด้วยเป้าหมายในใจ คือ รู้จักกำหนดแผนการและเป้าหมายของชีวิต
- (3) การรู้จักวางแผน คือ จัดลำดับความสำคัญของงานที่จะต้องทำและทำสิ่งที่มีความสำคัญที่สุดก่อน
- (4) การคิดแบบชนะ ชนะ คือ มีทัศนคติเชิงบวกคิดว่าทุกคนสามารถเป็นผู้ชนะได้ ถ้ามีความตั้งใจจริง
- (5) การเข้าใจคนอื่นก่อนที่จะทำให้คนอื่นเข้าใจเรา คือ การรู้จักฟังผู้อื่นด้วยความจริงใจ
- (6) การรู้จักทำงานเป็นทีม คือ การทำงานร่วมกันเพื่อให้ได้ผลงานที่ดียิ่งขึ้น
- (7) การรู้จักฝึกฝนตนเองอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นอุปนิสัยที่จะหล่อเลี้ยงอุปนิสัยอื่น ๆ ต่อไป

2. วัตถุประสงค์

รูปแบบการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสตีเฟ่น อาร์ โควี ที่พัฒนาขึ้น มีวัตถุประสงค์เพื่อการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการแก่เยาวชนตอนปลาย ซึ่งจะทำให้เยาวชนมองเห็นทิศทางที่แน่ชัดในการพัฒนาตนเอง ทั้งการชนะใจตนเอง ชนะใจคนอื่น และการรู้จักปรับปรุงตนเองสม่ำเสมอ ทำให้เยาวชนมีทักษะชีวิต สร้างเอกลักษณ์เฉพาะตน เพื่อการพึ่งพาตนเองและรู้จักเกื้อกูลคนอื่นได้อย่างเหมาะสม

3. กระบวนการของการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสตีเฟ่น อาร์ โควี

กระบวนการของการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสตีเฟ่น อาร์ โควี มีขั้นตอนดังนี้

3.1 การกำหนดวัตถุประสงค์ทางการศึกษา

เพื่อพัฒนาพฤติกรรมที่สอดคล้องกับอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสตีเฟ่น อาร์ โควี สำหรับเยาวชนตอนปลาย

3.2 การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้

3.2.1 กำหนดเนื้อหาและกิจกรรม ประกอบด้วย กิจกรรมที่ส่งเสริมอุปนิสัยทั้ง 7 ประการ โดยกิจกรรม คือ การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ และการร่วมกันจัดโครงการ “ค่ายอาสาพัฒนา” ที่ต่อเนื่องจากการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

3.2.2 พัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการ ตามแนวคิดของสตีเฟ่น อาร์ โควี สำหรับเยาวชนตอนปลาย

โปรแกรมดังกล่าวครอบคลุมสาระดังนี้ คือ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ หัวข้อการฝึกอบรม คุณสมบัติของผู้รับการอบรม ขั้นตอนการดำเนินงาน วิธีการฝึกอบรม วิทยากร ระยะเวลา สถานที่ ผู้รับผิดชอบโครงการ การประเมินผล ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

3.2.3 สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล ได้แก่

1) แบบตรวจสอบรูปแบบการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการ ตามแนวคิดของสตีเฟ่น อาร์ โควี สำหรับเยาวชน

2) แบบวัดอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสตีเฟ่น อาร์ โควี

3) แบบสังเกตพฤติกรรมที่สอดคล้องกับอุปนิสัย 7 ประการ ตามแนวคิดของสตีเฟ่น อาร์ โควี

4) แบบประเมินผลการจัดโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสตีเฟ่น อาร์ โควี สำหรับเยาวชนตอนปลาย โดยใช้หลักการของนีโอฮิวแมนนิส และการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน

3.3 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

มีขั้นตอนดังนี้

3.3.1 การคัดเลือกผู้เข้าร่วมกิจกรรม เป็นเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 18-25 ปี สามารถเข้าร่วมกิจกรรมตลอดโปรแกรมได้ โดยอาสาสมัครอย่างเต็มใจ เข้าร่วมในโปรแกรม

3.3.2 ประมุขนิเทศ โดยให้ข้อมูลในการจัดกิจกรรม เพื่อให้เยาวชนที่เข้าร่วมเข้าใจในวัตถุประสงค์ กิจกรรม ระยะเวลา และการประเมินผล โดยประเมินเยาวชนด้วยแบบวัดอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสตีเฟ่น อาร์ โควี ทั้งก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมตามโปรแกรม

3.3.3 จัดโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสตีเฟ่น อาร์ โควี สำหรับเยาวชนตอนปลาย โดยใช้หลักการของนีโอฮิวแมนนิส

ซึ่งมีแนวทางในการจัดกิจกรรมดังนี้

- 1) การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ผ่อนคลาย
- 2) การเสริมสร้างภาพพจน์ที่ดีต่อตนเองของผู้เข้าร่วมกิจกรรม
- 3) การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงและการฝึกฝน
- 4) การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติเป็นกลุ่ม
- 5) การจูงใจเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้

3.4 การประเมินผลการเรียนรู้

การประเมินผลการเรียนรู้จากการเข้าร่วมโปรแกรมของเยาวชนใช้เครื่องมือต่าง ๆ ดังนี้

3.4.1 แบบวัดอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสตีเฟ่น อาร์ โควี

3.4.2 แบบสังเกตพฤติกรรมที่สอดคล้องกับอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสตีเฟ่น อาร์ โควี

4. การประเมินผล

การประเมินรูปแบบการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสตีเฟ่น อาร์ โควี สำหรับเยาวชนตอนปลาย โดยใช้หลักการของนีโอฮิวแมนนิส และการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ใช้เครื่องมือต่าง ๆ ดังนี้

4.1 แบบตรวจสอบรูปแบบการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสตีเฟ่น อาร์ โควี สำหรับเยาวชนตอนปลาย

4.2 แบบประเมินผลการจัดโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสตีเฟ่น อาร์ โควี สำหรับเยาวชนตอนปลาย โดยใช้หลักการของนีโอฮิวแมนนิส และการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำรูปแบบไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะในการจัดโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสตีเฟน อาร์ โควี มีดังนี้

1) การเตรียมเนื้อหาสาระ กิจกรรมให้สอดคล้องและเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ ระยะเวลาจัดฝึกอบรม และควรจัดเวลาการฝึกอบรมให้ติดต่อกันโดยค่านึงถึงเวลาที่ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมสะดวก

2) วิทยากร มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาอุปนิสัยทั้ง 7 ประการ จึงควรพิจารณาคุณสมบัติของวิทยากรโดยเน้นที่มีอุปนิสัยทั้ง 7 ประการ นอกเหนือจากคุณสมบัติด้านความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ เทคนิคการถ่ายทอด เพื่อการเป็นแบบอย่างของผู้เข้าร่วมการอบรม

1.2 การนำรูปแบบไปใช้ต้องปรับรูปแบบจากการวิจัยให้สอดคล้องกับลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย ไม่ว่าจะเป็นความต้องการและความสนใจพื้นฐาน ความรู้ เพื่อจะได้ปรับเนื้อหาและกิจกรรมให้สอดคล้องกับลักษณะต่าง ๆ ดังกล่าว

1.3 การนำรูปแบบไปใช้สิ่งที่จำเป็นมากของผู้จัดกิจกรรม คือ การจะจูงใจอย่างไรให้กลุ่มเป้าหมายมีความสนใจ ดังนั้น การจูงใจให้กลุ่มเป้าหมายเห็นความสำคัญของการพัฒนาตนเองให้มีอุปนิสัยทั้ง 7 ประการดังกล่าวจึงเป็นสิ่งสำคัญ เช่น การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูล การชักชวนทางวาจา เป็นต้น

1.4 การนำกิจกรรมค่ายอาสาพัฒนาไปใช้เพื่อการเสริมสร้างอุปนิสัยทั้ง 7 ประการ สามารถปรับตัวลักษณะการปฏิบัติงานและลักษณะกิจกรรมได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของค่ายนั้น ๆ เช่น ค่ายอนุรักษ์ธรรมชาติ ค่ายพักแรม ค่ายลูกเสือ เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการใช้รูปแบบเพื่อการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสตีเฟน อาร์ โควี สำหรับเยาวชน โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ

2.2 ควรจะมีการวิจัยเรื่องการพัฒนาอุปนิสัย 7 ประการตามแนวคิดของสตีเฟน อาร์ โควี ให้กว้างขวางออกไปในทุกระดับการศึกษา ทุกหน่วยงาน และ

กลุ่มเป้าหมายเฉพาะต่าง ๆ โดยจะต้องปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับเพศ วัย และลักษณะเฉพาะ รวมทั้งความต้องการและความสนใจ

2.3 ควรมีการศึกษาติดตามผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างอุปนิสัย 7 ประการกับกลุ่มเยาวชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างต่อไปอีก เพื่อจะได้รู้ถึงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่เปลี่ยนไป และยังเป็นการศึกษาถึงความยั่งยืนของรูปแบบที่นำไปใช้อีกด้วย รวมทั้งปัจจัยที่ส่งผลต่อความยั่งยืนต่อเนื่องของอุปนิสัยทั้ง 7 ประการ

2.4 ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่สนับสนุนและขัดขวางการมีพฤติกรรมที่แสดงถึงอุปนิสัยทั้ง 7 ประการอย่างต่อเนื่อง เพราะเป็นเป้าหมายทั้งในระยะสั้นและระยะยาวที่ตัวเยาวชนเองและชุมชนมุ่งหวัง